

Република Србија
Агенција за
привредне регистре

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ
О ПОСЛОВАЊУ ПРИВРЕДЕ

2023

ПОДАЦИ ИЗ ПРЕЛИМИНАРНЕ ЗБИРНЕ ОБРАДЕ РЕДОВНИХ ГОДИШЊИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

БЕОГРАД, ЈУЛ 2024.

ИЗДАЈЕ: Агенција за привредне регистре
Београд, Бранкова 25
Телефон: + 381 11 418 1000
E-mail: bonitet@apr.gov.rs
<http://www.apr.gov.rs>

.....
Приликом коришћења података из ове публикације обавезно
навести Агенцију за привредне регистре као њихов извор.

САДРЖАЈ

МАКРОЕКОНОМСКИ АМБИЈЕНТ	5
ПОСЛОВАЊЕ ПРИВРЕДЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У 2023. ГОДИНИ	6
Резиме	6
I ПОСЛОВАЊЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА	9
1. Број привредних друштава и број запослених	9
2. Финансијске перформансе привредних друштава	11
2.1 Резултати пословања привредних друштава	11
2.2 Пословна имовина и извори финансирања привредних друштава	13
3. Концентрација финансијских перформанси привредних друштава	16
3.1 Финансијске перформансе привредних друштава према секторима	16
3.2 Финансијске перформансе привредних друштава према величини	25
4. Пословање одабраних сегмената привредних друштава	31
4.1 Финансијске перформансе јавних предузећа	31
4.2 Финансијске перформансе привредних друштава у стечају и ликвидацији	35
II ПОСЛОВАЊЕ УСТАНОВА	39
1. Број установа и број запослених	39
2. Финансијске перформансе установа	39
2.1 Резултати пословања установа	39
2.2 Пословна имовина и извори финансирања установа	40
III ПОСЛОВАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИКА	42
1. Број предузетника и број запослених	42
2. Финансијске перформансе предузетника	42
2.1 Резултати пословања предузетника	42
2.2 Пословна имовина и извори финансирања предузетника	44
Списак табела и графикана	47

МАКРОЕКОНОМСКИ АМБИЈЕНТ

Привреда Републике Србије је током 2023. године била суочена са бројним изазовима, условљеним последицама сложене геополитичке ситуације, као и продуженим ефектима светске енергетске кризе, који су повећали неизвесност на глобалном нивоу. И поред тога, постављени темељи за очување макроекономске стабилности из претходног периода и појачани прилив страних инвестиција допринели су остваривању благог привредног раста, смањењу спољнотрговинског дефицита и повећању броја запослених. Истовремено, очувана је стабилност девизног курса, а инфлација је успорена.

Као и претходне године, привредна активност Републике Србије је, и у 2023. години, забележила раст од 2,5%. Позитиван утицај на укупна привредна кретања имали су снажан пораст производње електричне енергије, опоравак пољопривреде од прошлогодшњих неповољних временских услова, те знатно увећана активност у грађевинарству, као и раст услужних сектора, пре свега информисања и комуникација.

Истим темпом као и привредна активност, порасла је индустријска производња (2,5%), с тим да је она расла брже у односу на претходну годину (1,7%). Најинтензивнији раст је остварио сектор D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација у коме је производња повећана за 12,7%, док је у сектору С-Прерађивачка индустрија увећана за 0,7%. Истовремено, пад производње од 0,1% забележио је сектор В-Рударство, за разлику од претходне године када се издвајао према најдинамичнијем расту (22,6%).

Позитивна кретања присутна су и у делу спољнотрговинске размене, при чему је на поправљање екстерне позиције утицао за 27,9% мањи спољнотрговински дефицит. Робни извоз је повећан за 3,7% у поређењу са претходном годином највише захваљујући порасту извоза прерађивачке индустрије, док је, истовремено, увоз смањен за 5,5% претежно услед мањег увоза енергената.

Као резултат спровођења рестриктивне монетарне политике, ниже увозне инфлације и опадања трошковних притисака, услед пада цена примарних пољопривредних производа и појединих индустријских сировина, раст инфлације у Републици Србији је успорен, те у 2023. години износи 7,6% (претходне године 15,1%).

Благо побољшање привредног амбијента пратила је стабилност националне валуте. Вредност динара на крају 2023. године била је већа за 0,1% у односу на последњи дан 2022. године. Истовремено, услед пада вредности долара према евр у међународном тржишту, динар је у односу на долар ојачао за 3,9%.

Остварени су позитивни помаци и у сфери тржишта рада. Током 2023. године одржан је континуитет повећања броја запослених, који је увећан за 2,4% у односу на претходну годину. Упоредо с тим, просечне бруто и нето зараде по запосленом забележиле су номинални раст од 14,8%, али је њихов реални раст био спорији услед негативног утицаја инфлације.

Табела 1: Основни макроекономски показатељи

ОПИС	ГОДИНА	
	2023	2022
Бруто домаћи производ (у милионима динара - текуће цене)	8.150.486,5	7.097.629,2
Стопа раста бруто домаћег производа	2,5	2,5
Индустријска производња	102,5	101,7
Годишња стопа инфлације (индекс потрошачких цена)	7,6	15,1
Извоз (у милионима евра)	28.631,8	27.605,9
Увоз (у милионима евра)	36.859,5	39.014,4
Број запослених (у хиљадама)	2.307	2.253
Бруто зараде (у динарима)	118.599	103.316
Нето зараде (у динарима)	86.007	74.933
Курс динара према евр у (на дан 31. децембар)	117,17	117,32
Курс динара према долару (на дан 31. децембар)	105,87	110,15

Извори података: Републички завод за статистику Србије, Народна банка Србије

ПОСЛОВАЊЕ ПРИВРЕДЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У 2023. ГОДИНИ¹

РЕЗИМЕ

Привреда Републике Србије је у 2023. години, и поред бројних ризика условљених нестабилним макроекономским окружењем, услед присутних геополитичких тензија и ефеката енергетске кризе, остварила умерен раст. Привредна друштва укупно гледано бележе раст профитабилности и јачање финансијских капацитета, при чему је и њихов финансијски положај благо поправљен.

Пословну активност је обављало 110.808 привредних друштава која су запошљавала 1.307.587 радника (у претходној години 112.120 друштава са 1.310.583 радника). Она су остварила укупне приходе од 18.671.237 милиона динара и укупне расходе од 17.496.117 милиона динара, увећане за 2,9% односно 2,3% у односу на претходну годину.

Успешно пословање привредних друштава превасходно је последица позитивног резултата реализованог обављањем примарне делатности, при чему укупан пословни добитак износи 1.259.334 милиона динара и повећан је за 9,4%. Позитиван резултат је исказан и по основу обављања осталих активности, и то у висини од 17.765 милиона динара (у 2022. години губитак 46.501 милион динара), док је у делу финансирања, услед раста расхода камата, губитак више него дуплиран и бележи вредност од 101.979 милиона динара.

Пословна 2023. година је девета година за редом у којој је привреда била профитабилна, а остварен позитиван нето резултат од 972.446 милиона динара је за 12,3% већи од прошлогодишњег. Преко три петине привредних друштава (67.831) забележило је нето добитак у укупном износу од 1.297.152 милиона динара, што је за 3,6% више него претходне године. Нето губитак је исказало њих 29.412, а он износи 324.707 милиона динара и смањен је за 15,8%, док нето резултат није евидентирало 13.565 друштава.

На нивоу свих сектора је остварен позитиван нето резултат. Најпрофитабилнији сектор Г-Трговина на велико и мало... генерисао је петину добитка целе привреде односно позитиван нето резултат од 194.368 милиона динара, што је притом за 10,9% мање у поређењу са претходном

годином. Висок добитак бележи и сектор С-Прерађивачка индустрија, са 159.740 милиона динара, с тим да је он опао за 17,6% на годишњем нивоу. Значајан износ позитивног нето резултата реализован је и у сектору В-Рударство, у коме је на нивоу од 145.143 милиона динара, при чему је смањен за 26,7%. За разлику од претходне године, када је једини пословао са губитком, у 2023. години и сектор Д-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација је забележио добитак, у износу од 139.520 милиона динара. Раст профитабилности евидентан је у секторима Ф-Грађевинарство и Ј-Информисање и комуникације, у којима је остварен позитиван нето резултат од 97.167 милиона динара односно 87.346 милиона динара, већи за 21,4% односно 57,7% него претходне године.

Позитивно су пословали и сви сегменти привреде, посматрано према величини привредних друштава. Најпрофитабилнија су велика друштва, са укупним добитком од 557.952 милиона динара, који је на годишњем нивоу порастао за 21,4%. Раст позитивног резултата од 12,7% приказан је и код малих привредних друштава, уз добитак у висини од 189.542 милиона динара, док је добитак средњих друштава тек незнатно мањи од прошлогодишњег и износи 194.708 милиона динара. Пад профитабилности од 30,2% забележила су микро друштва, чији добитак износи 30.243 милиона динара.

У 2023. години позитиван нето резултат бележе и јавна предузећа, која су исказала добитак од 7.308 милиона динара, након негативног резултата претходне године (74.940 милиона динара). С друге стране, привредна друштва у стецају и ликвидацији увећала су негативан нето резултат за 91,3% исказавши 15.537 милиона динара.

Привредна друштва су током 2023. године повећала финансијске капацитете, а при томе су благо поправила финансијски положај, што се одразило на извесне позитивне помаке у делу задужености и ликвидности.

Пословна имовина је исказана у вредности од 23.349.520 милиона динара, што је за 7,6% више него претходне године. Истовремено, капитал износи 10.586.222 милиона

¹ Основ за израду Годишњег извештаја о пословању привреде представљају подаци из Годишњег билтена финансијских извештаја за 2023. годину, у коме су подаци за 2023. годину дати на основу прелиминарних збирно обрађених редовних годишњих финансијских извештаја и статистичких извештаја унетих у базу за статистичке потребе, док су подаци за претходну годину дати на основу коначних збирно обрађених редовних годишњих финансијских извештаја и статистичких извештаја за 2022. годину, које су привредна друштва, установе и предузетници доставили Агенцији за привредне регистре у складу с прописима којима се уређује рачуноводство. Детаљан приказ података, како на укупном нивоу, тако и према нижим нивоима класификације, дат је у Годишњем билтену финансијских извештаја за 2023. годину.

динара и већи је за 8,4%, док су укупне обавезе на нивоу од 14.368.912 милиона динара и бележе нижи раст - по стопи од 5,8%. Будући да су сопствени извори финансирања расли интензивније, те су увећани за 10,5% и вредели су 8.917.789 милиона динара, финансијски положај привредних друштава је нешто побољшан, што показује и благи пораст рачна сопственог капитала са 37,3% на 38,3%, као и опадање степена укупне задужености са 1,68 на 1,61.

Финансијски капацитети привреде највећим делом су били сконцентрисани у сектору С-Прерађивачка индустрија, који је упошљавао 21,5% или 5.024.140 милиона динара пословне имовине и 21,9% или 2.314.855 милиона динара капитала, што је на годишњем нивоу више за 6,1% односно 5,8%. Поред тога, овај сектор се истиче и према високим укупним обавезама у износу од 3.175.458 милиона динара (већем за 5,1%), које чине 22,1% укупног дуга привреде, али и према вредности сопствених извора финансирања од 1.815.384 милиона динара (увећаној за 7,6%), са уделом од 20,4% на нивоу привреде, при чему бележи благо смањење степена укупне задужености (са 1,79 на 1,75). Са вредним финансијским капацитетима пословао је и сектор Г-Трговина на велико и мало..., чији пословна имовина и капитал од 3.882.976 милиона динара и 1.600.734 милиона динара учествују у укупним ресурсима привреде са 16,6% односно 15,1%. Раст укупних обавеза (4,6%) пратило је интензивније коришћење сопствених извора (12,4%), што је последично довело до пада степена укупне задужености тог сектора (са 2,09 на 1,95). Значајне финансијске капацитете користио је сектор Ф-Грађевинарство, и то 3.069.589 милиона динара пословне имовине и 1.139.027 милиона динара капитала, с тим да је структура извора финансирања готово непромењена, тако да је и степен укупне задужености остао на приближно истом нивоу као и претходне године (2,20) и представља један од највиших. Према ангажованим финансијским ресурсима издваја се и сектор Д-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, који је исказао 2.332.183 милиона динара пословне имовине односно 1.279.611 милиона динара капитала. Истовремено, ниво укупних обавеза је смањен (6,3%), док су сопствени извори финансирања повећани (12,8%), те је степен укупне задужености опао (са 1,15 на 0,95). Најизраженији раст финансијских капацитета евидентиран је у сектору Ј-Информисање и комуникације, у коме је пословна имовина увећана за 20,2%, а капитал за 18,2%, те су вредели 1.469.258 милиона динара односно 585.771 милион динара. Поред тога, он се интензивно задуживао користећи сопствена средства нешто споријим темпом, што је довело до благог раста степена укупне задужености (са 1,61 на 1,64).

Гледано према величини привредних друштава, око половине пословне имовине и капитала поседују велика друштва (49,2% односно 52,4%), која су их исказала у вредности од 11.478.545 милиона динара односно 5.543.604 милиона динара. Она су прибавила и највећи део позајмљених извора финансирања (41,7%) и користила су највише сопственог капитала (61,3%), при чему је степен укупне задужености готово остао на нивоу из претходне године (1,10). Микро привредна друштва су и даље пословала уз нарушен финансијски положај, те су кумулирала

губитак већи од вредности капитала и финансирала су се углавном из позајмљених извора.

Финансијски капацитети јавних предузећа евидентирани су у знатно мањем износу него претходне године, што је последица промене правне форме ЕПС БЕОГРАД АД, који је током 2023. године прешао из групе јавних предузећа у акционарска друштва. На крају 2023. године пословна имовина јавних предузећа износи 1.950.654 милиона динара, а капитал 1.124.609 милиона динара, при чему су ти ресурси скоро за трећину мањи од прошлогодњих. Будући да укупне обавезе бележе нешто бржи пад од сопствених извора финансирања (34,8% наспрам 32,7%) степен укупне задужености је благо опао (са 0,86 на 0,84).

Укупан губитак привредних друштава на крају 2023. године износи 4.037.455 милиона динара и повећан је за 1,7% у односу на претходну годину. Од тога, губитак изнад висине капитала чини 1.605.613 милиона динара и мањи је за 2,3% од прошлогодњег. Последично, стопа изгубљеног капитала је опала са 33,0% на 31,2%.

Највећи део укупног губитка привреде (27,7%) кумулиран је у сектору С-Прерађивачка индустрија, у коме износи 1.116.794 милиона динара, а затим следе сектори Г-Трговина на велико и мало... и Д-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација са исказаних 511.943 милиона динара односно 455.591 милион динара.

Са аспекта величине привредних друштава, највише губитка (45,9%) носе микро друштва, код којих он износи 1.852.103 милиона динара, при чему је код њих и највећа стопа изгубљеног капитала (102,3%). Значајан износ губитка евидентирали су и велики системи, исказавши 1.195.523 милиона динара, с тим да је код њих стопа изгубљеног капитала најнижа (17,9%).

На нивоу јавних предузећа укупан губитак је преполовљен у односу на претходну годину и износи 291.921 милион динара, док је губитак изнад вредности капитала увећан за 3,8%, на 63.338 милиона динара.

Привредна друштва у стечају и ликвидацији кумулирала су четвртину укупног губитка привреде, са исказаних 1.004.890 милиона динара, што је за 24,4% мање него у 2022. години. Од тога, губитак изнад висине капитала чини 746.007 милиона динара и нижи је за 26,4%.

У 2023. години привредна друштва су пословала са позитивним нето обртним капиталом од 503.723 милиона динара, који је 6,7 пута већи од прошлогодњег. Истовремено, за финансирање сталне имовине и залиха у целости недостајало им је 2.950.040 милиона динара дугорочног капитала, што је за 8,5% мање него у претходној години. На благе позитивне тенденције у делу ликвидности указује и пораст рачна опште ликвидности са 1,01 на 1,05 и рачна текуће ликвидности са 0,65 на 0,69.

Највећу вредност позитивног нето обртног капитала, а уједно и његов највећи раст, забележио је сектор Г-Трговина на велико и мало..., у коме износи 614.971 милион динара односно 24,6% више у односу на претходну годину, али му је за оптимално финансирање недостаја-

ло 448.712 милиона динара дугорочног капитала. Према високом позитивном нето обртном капиталу издваја се и сектор С-Прерађивачка индустрија, са исказаних 228.039 милиона динара (уз раст од 6,2%), коме је за стабилно пословање било неопходно још 816.133 милиона динара дугорочног капитала, што га на нивоу привреде чини сектором са највише недостајућег капитала. У сектору В-Рударство позитиван нето обртни капитал износи 106.714 милиона динара, при чему је смањен за 11,2%, а на погоршану структуру извора финансирања указује и то што му је за потпуно покриће сталне имовине и залиха недостајало још 20.799 милиона динара дугорочних средстава (у претходној години је из дугорочних извора финансирао и део краткорочних потраживања). У условима финансијске неравнотеже, са највећим износом негативног нето обртног капитала, пословала су привредна друштва у сектору М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности, код којих он износи 204.812 милиона динара, па им је за адекватно финансирање сталне имовине и залиха недостајало 288.225 милиона динара дугорочног капитала. Негативан нето обртни капитал мањи за 42,1% евидентирао је у сектору Д-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација и износи 154.622 милиона динара, те је том сектору за очување постигнутог обима активности недостајало 304.658 милиона динара дугорочних извора.

Са највише позитивног нето обртног капитала издвајају се мала привредна друштва, код којих он износи 600.917 милиона динара, а тај капитал је највише увећан код великих система – 3,2 пута, који су исказали 425.678 милиона динара. За оптимално пословање односно за финансирање залиха тим друштвима је било потребно још 228.883 милиона динара односно 913.578 милиона динара дугорочног капитала. Дугорочну финансијску равнотежу нису успоставила једино микро друштва, чији негативан нето обртни капитал износи 963.216 милиона динара, при чему им је за покриће сталне имовине и залиха у потпуности недостајало 1.498.692 милиона динара дугорочних извора.

Јавна предузећа су пословала са негативним нето обртним капиталом од 148.428 милиона динара, који је за 55,6% смањен у поређењу са претходном годином, а за финансирање целокупне сталне имовине и залиха недостајали су им дугорочни извори у вредности од 276.310 милиона динара, мањој за 44,5%.

Привредна друштва у стечају и ликвидацији исказала су негативан нето обртни капитал од 656.149 милиона динара, при чему је он за 29,1% нижи у односу на 2022. годину. Поред тога, за потпуно финансирање сталне имовине и залиха недостајало им је 720.459 милиона динара дугорочног капитала, што је за 27,4% мање него у претходној години.

I ПОСЛОВАЊЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

1. БРОЈ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА И БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ

У Републици Србији су на крају 2023. године пословну активност обављала укупно 136.602 привредна друштва, од чега је њих 113.714 доставило редован годишњи финансијски извештај Агенцији за привредне регистре. Подаци из извештаја за **110.808 привредних друштава** су обухваћени прелиминарном збирном обрадом и они чине основ за даљу анализу.

У анализираним друштвима било је запослено **1.307.587 радника**, док је за претходну годину коначном збирном обрадом финансијских извештаја обухваћено 112.120 друштава која су запошљавала 1.310.583 радника.

У **секторској структури** привреде преовлађују неразмјениви сектори, на које се односи 88.099 или 79,5% привредних друштава и 772.315 или 59,1% радника, при чему је број друштава благо смањен – за 619 или 0,7%, а број запослених је порастао за 7.974 или 1,0%. У размјенивим секторима је пословало 22.709 друштава са 535.272 радника, с тим да је број друштава смањен за 693 или 3,0%, а број запослених за 10,970 или 2,0%.

Гледано према појединим секторима, привредна друштва су била најбројнија у сектору Г–Трговина на велико и мало... – 31.187 или 28,2%, затим С–Прерађивачка индустрија – 16.492 или 14,9%, М–Стручне, научне, иновационе и техничке делатности – 14.711 или 13,3%, Ф–Грађевинарство – 10.531 или 9,5%, Ј–Информисање и комуникације – 8.198 или 7,4% и Н–Саобраћај и складиштење – 7.626 или 6,9%.

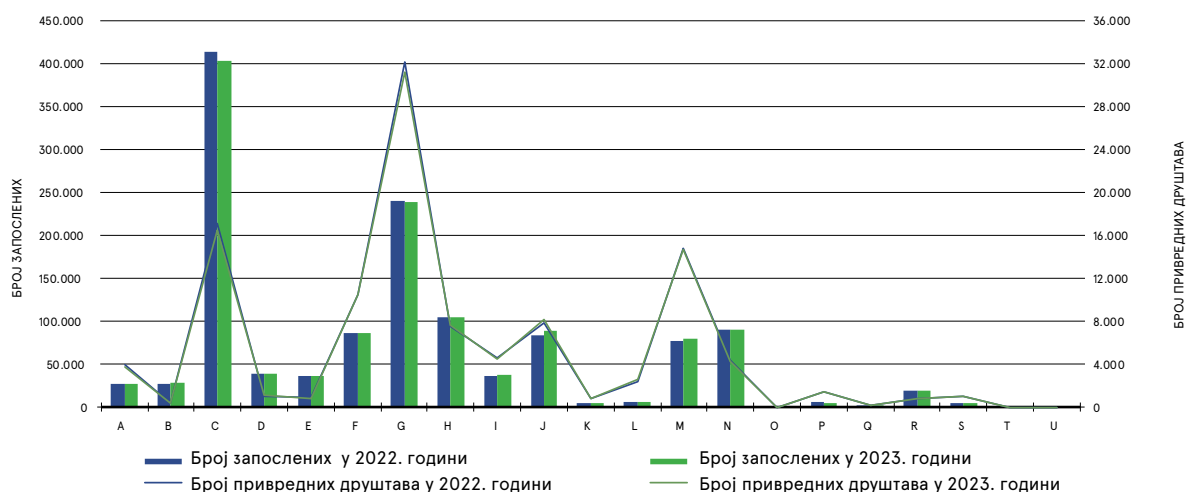
Број привредних друштава је у односу на претходну годину највише повећан у сектору Ј–Информисање и комуникације, и то за 288, те у секторима Л–Пословање некретнинама – за 168 и Д–Снабдевање електричном енергијом, гасом,

паром и климатизација – за 166. Насупрот томе, пад броја друштава био је најизраженији у секторима Г–Трговина на велико и мало... и С–Прерађивачка индустрија, где их је било 968 односно 610 мање него претходне године.

Када је реч о броју запослених, највише радника су ангажовали сектори С–Прерађивачка индустрија 403.927 или 30,9% и Г–Трговина на велико и мало... – 239.429 или 18,3%, а потом сектори Н–Саобраћај и складиштење – 105.303 или 8,1%, Н–Административне и помоћне услужне делатности – 91.066 или 7,0%, Ј–Информисање и комуникације – 89.452 или 6,8% и Ф–Грађевинарство – 86.212 или 6,6%.

Према расту броја запослених издваја се сектор Ј–Информисање и комуникације, који је ангажовао 5.429 радника више него у претходној години. После њега следе сектори М–Стручне, научне, иновационе и техничке делатности, у коме је број запослених повећан за 2.003 и И–Услуге смештаја и исхране, са порастом за 1.138 радника. Смањени број запослених бележе сектор С–Прерађивачка индустрија, и то за 10.114, сектор Г–Трговина на велико и мало... за 1.441, као и сектор А–Пољопривреда, шумарство и рибарство за 857.

Најбројнији део српске привреде са аспекта **величине привредних друштава**² чине микро друштва, којих је пословало 93.573 или 84,5%, а у њима је било запослено 215.967 или 16,5% радника. Најмање је било великих друштава – 598, али су она запошљавала највише радника – 478.524 или 36,6%. Средњих друштава је било 2.328, а укупан број запослених у тим друштвима је био 280.168 или 21,4%, док је у 14.309 малих друштава било запослено 332.928 или 25,5% радника.

² Величина привредних друштава утврђена је према критеријумима за разврставање правних лица прописаним Законом о рачуноводству („Службени гласник РС”, бр. 73/2019 и 44/2021-др. закон) и та величина користи се за наредну пословну годину. Сагласно Закону привредна друштва су разврстана на велика, средња, мала и микро, при чему су за 2023. годину разврстана на основу података из финансијских извештаја за 2022. годину, и то – у микро привредна друштва она која на дан 31. децембра 2022. године не прелазе два од следећих критеријума: просечан број запослених – 10, пословни приходи – 82.126 хиљада динара и вредност укупне aktive – 41.063 хиљаде динара. У мала правна лица разврстана су она која не прелазе два од следећих критеријума: просечан број запослених – 50, пословни приходи – 938.579 хиљада динара и вредност укупне aktive – 469.290 хиљада динара. У средња правна лица разврстана су она која не прелазе два од следећих критеријума: просечан број запослених – 250, пословни приходи – 4.692.896 хиљада динара и вредност укупне aktive – 2.346.448 хиљада динара. У велика правна лица разврстана су правна лица која прелазе два критеријума за средња правна лица.

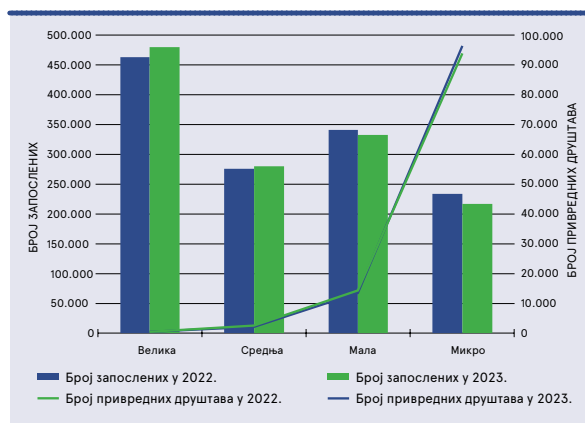
Привредна друштва свих величина су бројнија у неразмњивим секторима (53,7% великих, 58,7% средњих, 72,4% малих и 81,3% микро), а осим великих која су већи део радника запошљавала у оквиру размњивих сектора (54,9%), друштва осталих величина су и претежни део радника ангажовала у оквиру неразмњивих сектора (54,6% средња, 67,7% мала и 82,4% микро).

Највише великих и средњих друштава пословало је у секторима С-Прерађивачка индустрија (38,5% односно 30,7%), Г-Трговина на велико и мало... (24,3% односно 26,6%) и F-Грађевинарство (9,9% односно 10,1%). У прва два сектора она су запошљавала и највећи део радника, и то у сектору С-Прерађивачка индустрија (39,7% односно 34,9%) и у сектору Г-Трговина на велико и мало... (17,7% односно 17,1%). Поред тога, велика друштва су значајан део радника ангажовала у сектору Н-Саобраћај и складиштење (9,9%), а средња у сектору F-Грађевинарство (7,1%).

Мала и микро привредна друштва преовлађују у сектору Г-Трговина на велико и мало... (31,9% односно 27,6%), а у том сектору се истичу и према броју радника (18,3% односно 21,2%). Затим, велики удео имају и у сектору С-Прерађивачка индустрија (21,2% малих и 13,4% микро друштава), у коме су ангажовала и знатан део радника (25,4% мала и 14,7% микро). Мала привредна друштва су у значајном броју пословала у сектору F-Грађевинарство (11,8%), док се према броју запослених издваја сектор Н-Административне и помоћне услужне делатности (10,3%). Микро друштва су била прилично заступљена у сектору М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (14,5% друштава и 15,7% запослених).

Као и претходних година, значајан сегмент домаће привреде чине привредна друштва која су пословала **без запослених**. У 2023. години таквих друштава је било 32.922 или 29,7% од укупног броја привредних друштава, а њихов број је смањен за 589 у поређењу са претходном годином.

Графикон 2: Број привредних друштава и запослених према величини привредних друштава

Највише привредних друштава без запослених, као и годинама уназад, евидентирано је у секторима Г-Трговина на велико и мало... (9.285), С-Прерађивачка индустрија (4.408), М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (4.229) и F-Грађевинарство (3.671).

Привредна друштва која су пословала без запослених су претежно микро величине - њих 32.540 или 98,8%, а остатак чине 344 мала, 34 средња и четири велика друштва.

Посматрано према броју запослених, после друштава која нису имала раднике најбројнија су она са два до пет запослених, која чине четвртину (28.548), а она су запошљавала 86.825 радника. Затим следе друштва са једним запосленим - 24.525, док је код 11.338 друштава евидентирано од 11 до 50 запослених, што је укупно 246.899 радника. Од шест до десет запослених било је ангажовано у 9.976 друштава, на која се односи укупно 75.726 радника. Више од 250 запослених бележе 632 друштва, односно укупно 573.080 радника.

2. ФИНАНСИЈСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

2.1 РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

Привреда Републике Србије је током 2023. године, упркос израженим изазовима на макроекономском нивоу, стабилно пословала настављајући позитивне тенденције. Привредна друштва су реализовала **укупне приходе** од 18.671.237 милиона динара, веће за 2,9% од прошлогодишњих и **укупне расходе** од 17.496.117 милиона динара, који су повећани за 2,3%.

И на страни укупних расхода доминирају **пословни расходи** исказани у износу од 16.867.054 милиона динара, већем за 2,2% на годишњем нивоу. У оквиру тих расхода преовлађују набавна вредност продате робе са 6.103.580 милиона динара и трошкови материјала, горива и енергије са 4.215.436 милиона динара, који су опали за 3,0% односно 2,7%. Значајан део чине и трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи од

Табела 2: Структура прихода, расхода и резултата привредних друштава

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2023	2022	
Пословни приходи	18.126.388	17.654.439	102,7
Пословни расходи	16.867.054	16.503.705	102,2
I Пословни резултат	1.259.334	1.150.734	109,4
Финансијски приходи	204.806	198.925	103,0
Финансијски расходи	306.785	247.924	123,7
II Резултат из финансирања	-101.979	-48.999	208,1
Приходи из осталих активности	340.044	300.206	113,3
Расходи из осталих активности	322.279	346.707	93,0
III Резултат из осталих активности	17.765	-46.501	n/a
Укупни приходи	18.671.237	18.153.570	102,9
Укупни расходи	17.496.117	17.098.335	102,3
IV Резултат из редовног пословања пре опорезивања	1.175.120	1.055.234	111,4
Позитиван нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	4.516	4.276	105,6
Негативан нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	13.894	10.737	129,4
V Резултат пре опорезивања	1.165.742	1.048.773	111,2
VI Нето резултат	972.446	866.193	112,3

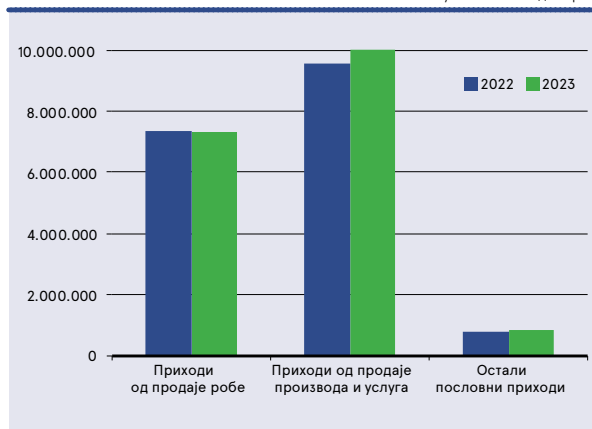
Укупни приходи су претежно генерисани обављањем пословних активности, при чему **пословни приходи** износе 18.126.388 милиона динара и порасли су за 2,7% у поређењу са претходном годином. Њихов највећи део чине приходи од продаје производа и услуга у висини од 10.036.684 милиона динара, који су увећани за 5,1% и приходи од продаје робе од 7.281.445 милиона динара, притом смањени за 1,0%.

2.500.571 милион динара и трошкови производних услуга од 2.463.821 милион динара, чији је годишњи раст 15,5% односно 9,5%.

Позитиван тренд у обављању пословних активности привредна друштва су задржала и у 2023. години, остваривши укупан **пословни добитак** од 1.259.334 милиона динара, већи за 9,4% у поређењу са претходном годином.

Графикон 3: Структура пословних прихода привредних друштава

у милионима динара

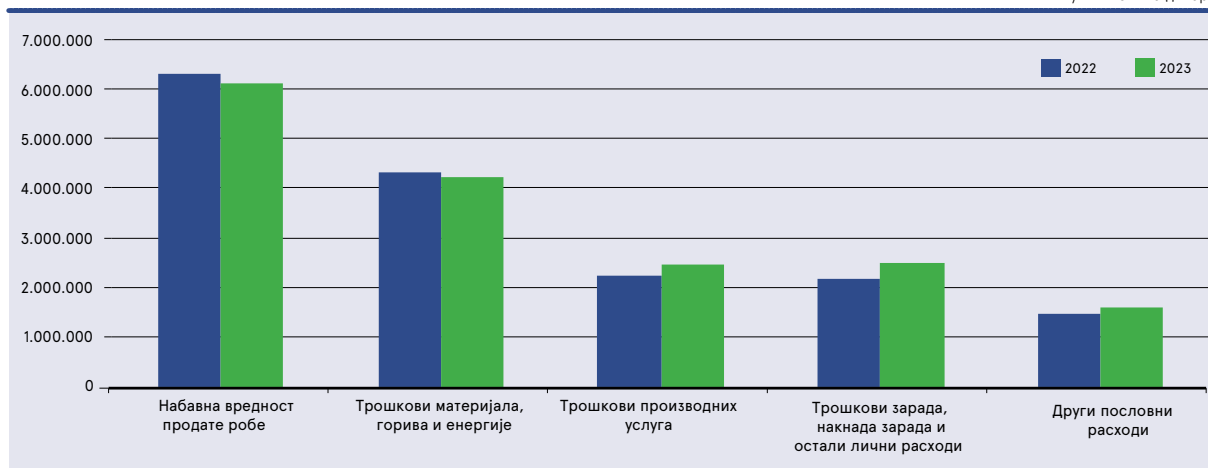

Финансијски приходи су исказани у износу од 204.806 милиона динара и увећани су за 3,0% у односу на претходну годину. Они се претежно односе на финансијске приходе из односа са матичним, зависним и осталим повезаним лицима од 62.496 милиона динара и на позитивне курсне разлике од 59.134 милиона динара, који су опали у поређењу са претходном годином (16,5% односно 11,0%), као и на приходе од камата од 55.764 милиона динара, чији је износ значајно повећан (97,0%).

Расходи по основу финансирања бележе знатно интензивнији раст, по стопи од 23,7%, и достигли су 306.785 милиона динара. Њихов највећи део чине расходи камата исказани у висини од 173.073 милиона динара, који су значајно већи од прошлогодишњих (66,4%), док су негативне курсне разлике чији је износ 64.036 милиона динара

Графикон 4: Структура пословних расхода привредних друштава

у милионима динара

и финансијски расходи из односа са матичним, зависним и осталим повезаним лицима у износу од 52.911 милиона динара смањени (13,1% односно 1,3%).

Поменута кретања утицала су да привредна друштва обављањем финансијских активности исказују **финансијски губитак** у висини од 101.979 милиона динара, који је 2,1 пут већи него претходне године.

Остали приходи реализовани по основу усклађивања вредности имовине и потраживања, наплаћених отписаних потраживања, добитака од продаје средстава и других прихода износе 340.044 милиона динара и повећани су за 13,3% на годишњем нивоу. Будући да су **остали расходи** опали за 7,0%, привредна друштва су из **осталих активности** генерисала **добитак** од 17.765 милиона динара, након губитка претходне године (46.501 милион динара).

Привреда је девету годину за редом пословала профитабилно, а **позитиван нето резултат** привредних друштава остварен у висини од 972.446 милиона динара је за 12,3% повећан у односу на претходну годину. Преко три петине привредних друштава (67.831) бележи нето добитак у укупној вредности од 1.297.152 милиона динара, већој за 3,6%. Нето губитак у износу од 324.707 милиона динара, притом мањем за 15,8%, исказало је 29.412 друштава, док је без исказаног резултата пословало њих 13.565.

Главни генератор профитабилности, као и претходних година, чини позитиван резултат остварен обављањем примарне делатности. На настављање позитивних тенденција указује и то што су привредна друштва увећала стопу приноса на пословни и нето добитак, као и на укупна средства и сопствени капитал. Истовремено, из оствареног резултата су успела да финансирају расходе камата, с тим да је рацио покрића камата опао услед значајно повећаних расхода камата.

Табела 3: Резултати пословања привредних друштава

О П И С	ГОДИНА			
	2023		2022	
	Износ (у мил. динара)	Број привредних друштава	Износ (у мил. динара)	Број привредних друштава
1. Нето добитак	1.297.152	67.831	1.251.683	68.708
2. Нето губитак	324.707	29.412	385.491	28.686
3. Без исказаног нето резултата	-	13.565	-	14.726
Нето резултат	972.446	110.808	866.193	112.120

Табела 4: Показатељи профитабилности на нивоу привреде

О П И С	ГОДИНА	
	2023	2022
1. Стопа приноса на сопствени капитал (после опорезивања)	11,5	11,3
2. Стопа приноса на укупна средства (после опорезивања)	5,2	4,8
3. Стопа пословног добитка	7,3	6,8
4. Стопа нето добитка	5,6	5,1
5. Рацио покрића камата	7,74	11,08

2.2 ПОСЛОВНА ИМОВИНА И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

Привредна друштва су у 2023. години увећала финансијске капацитете, а њихов раст је пратило и благо поправљање финансијске структуре, те је ниво задужености нешто опао, а позитивни помаци присутни су и у делу ликвидности.

Пословна имовина којом су привредна друштва располагала на крају 2023. године износи 23.349.520 милиона динара и у поређењу са претходном годином повећана је за 7,6%. Већи део пословне имовине чини стална имовина (56,6%), с тим да су улагања у сталну и обртну имовину расла по приближно уједначеној стопи (7,4% односно 7,8%).

У сталну имовину је инвестирано 13.222.910 милиона динара, и то претежно у некретнине, постројења и опрему који су исказани у вредности од 10.549.919 милиона динара, већој за 6,9% од прошлогодишње. Поред тога, у дугорочне финансијске пласмане и дугорочна потраживања уложено је 1.735.240 милиона динара, што је за 13,0% више него претходне године.

Обртна имовина износи 10.026.577 милиона динара, а нешто више од трећине чине залихе, са износом од 3.453.763 милиона динара, већим за 4,7% у односу на прошлогодишњи. Значајан део се односи и на потраживања по основу продаје у висини од 2.951.867 милиона динара, која су порасла за 10,2%. Готовина и готовински еквиваленти исказани су у износу од 1.428.518 милиона динара, који је увећан за 5,9%.

Најинтензивнији раст од 26,7% бележе краткорочни финансијски пласмани, чија је вредност 918.488 милиона динара.

На страни извора финансирања, привредна друштва су располагала **капиталом** од 10.586.222 милиона динара, који је на годишњем нивоу повећан за 8,4%, док **укупне обавезе** износе 14.368.912 милиона динара и бележе раст од 5,8%. Иако су сопствени извори финансирања³ расли интензивније – по стопи од 10,5%, те су на нивоу од 8.917.789 милиона динара, привредна друштва су се и даље претежно финансирала из позајмљених извора, с тим да је њихов финансијски положај нешто поправљен. То показује и благи раст рачуна сопственог капитала са 37,3% на 38,3%, као и опадање степена укупне задужености са 1,68 на 1,61.

У оквиру капитала привредних друштава основни капитал чини 4.904.448 милиона динара, нераспоређени добитак 5.734.155 милиона динара, потом позитивне ревалоризационе резерве и нереализовани добици по основу финансијских средстава 1.468.452 милиона динара, резерве 860.389 милиона динара, док уписани а неуплаћени капитал износи 62.820 милиона динара. Нереализовани губици по основу финансијских средстава су исказани у износу од 48.280 милиона динара, а губитак је у висини од 4.037.455 милиона динара.

Позајмљени извори финансирања претежно су прибављени задуживањем на кратак рок, те у структури укупних обавеза две трећине чине **краткорочна резервисања и краткорочне обавезе** од 9.374.644 милиона динара, која су увећана за 3,3% на годишњем нивоу. Дугорочна резервисања и обавезе

Табела 5: Структура пословне имовине привредних друштава

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2023	2022	
А. Уписани а неуплаћени капитал	62.820	48.522	129,5
Б. Стална имовина	13.222.910	12.311.686	107,4
Нематеријална имовина	628.697	588.843	106,8
Некретнине, постројења и опрема	10.549.919	9.871.766	106,9
Биолошка средства	216.476	214.198	101,1
Дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања	1.735.240	1.535.556	113,0
Дугорочна активна временска разграничења	92.579	101.323	91,4
В. Одложена пореска средства	37.214	33.772	110,2
Г. Обртна имовина	10.026.577	9.302.129	107,8
Залихе	3.453.763	3.298.245	104,7
Потраживања по основу продаје	2.951.867	2.677.981	110,2
Остала краткорочна потраживања	827.891	814.809	101,6
Краткорочни финансијски пласмани	918.488	725.052	126,7
Готовина и готовински еквиваленти	1.428.518	1.348.330	105,9
Краткорочна активна временска разграничења	446.049	437.712	101,9
Д. Укупна актива = Пословна имовина	23.349.520	21.696.110	107,6

³ Капитал умањен за губитак изнад висине капитала и уписан а неуплаћен капитал

Табела 6: Структура извора финансирања привредних друштава

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2023	2022	
A. Капитал	10.586.222	9.762.065	108,4
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	4.393.256	3.936.237	111,6
Дугорочна резервисања	301.510	291.200	103,5
Дугорочне обавезе	4.052.100	3.617.038	112,0
Дугорочна пасивна временска разграничења	39.646	28.000	141,6
В. Одложене пореске обавезе	185.425	184.867	100,3
Г. Дугорочни одложени приходи и примљене донације	415.588	381.440	109,0
Д. Краткорочна резервисања и краткорочне обавезе	9.374.644	9.075.283	103,3
Краткорочна резервисања	18.453	19.215	96,0
Краткорочне финансијске обавезе	2.621.809	2.755.483	95,1
Примљени аванси, депозити и кауције	1.087.210	968.834	112,2
Обавезе из пословања	4.075.097	3.785.164	107,7
Остале краткорочне обавезе	1.102.788	1.084.730	101,7
Краткорочна пасивна временска разграничења	469.287	461.857	101,6
Ђ. Губитак изнад висине капитала	1.605.613	1.643.782	97,7
Е. Укупна пасива	23.349.520	21.696.110	107,6

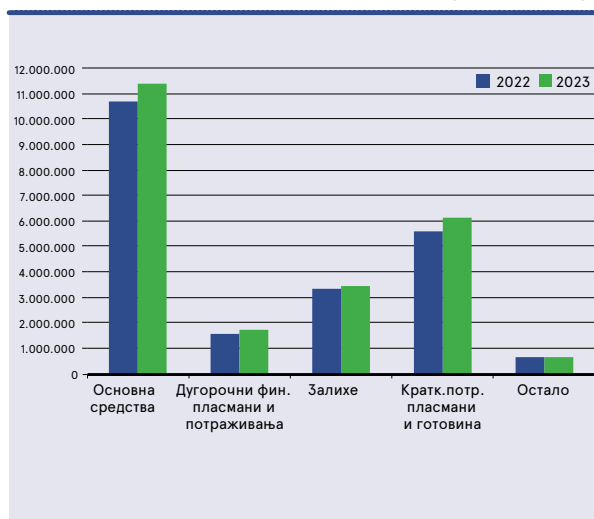
су расли интензивније, по стопи од 11,6% и износе 4.393.256 милиона динара.

Краткорочни извори финансирања су највећим делом обезбеђени по основу **обавеза из пословања**, које су исказане у износу од 4.075.097 милиона динара и порасле су за 7,7% у односу на претходну годину, те је пословање привредних друштава као и претходних година делом финансирано на терет добављача, пролонгирањем рокова у измиривању обавеза.

У структури позајмљених извора финансирања нешто мање од половине (46,6%) чине **кредити**, у укупној вредности од 6.673.909 милиона динара, већој за 4,7% од прошлогодишње. Посматрано према рочности, дугорочни кредити су порасли за 12,0%, док су краткорочни смањени за 4,9%, те су дугорочне обавезе исказане у знатно вишем износу од краткорочних финансијских обавеза – 4.052.100 милиона динара наспрам 2.621.809 милиона динара.

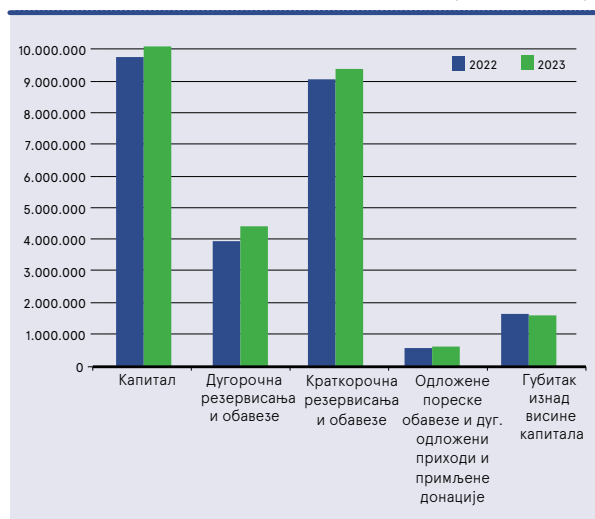
Графикон 5: Структура пословне имовине привредних друштава

у милионима динара

Графикон 6: Структура извора финансирања привредних друштава

у милионима динара

Табела 7: Укупни губици привредних друштава

О П И С	ГОДИНА			
	2023		2022	
	Износ (у мил. динара)	Број привредних друштава	Износ (у мил. динара)	Број привредних друштава
1. Губитак	4.037.455	46.706	3.969.770	46.351
2. Губитак изнад висине капитала	1.605.613	26.061	1.643.782	26.299

Укупан губитак привредних друштава на крају 2023. године износи 4.037.455 милиона динара и увећан је за 1,7% у поређењу са претходном годином. У томе се на губитак изнад висине капитала односи 1.605.613 милиона динара, што је за 2,3% мање од прошлогодишњег. Стопа изгубљеног капитала на нивоу привредних друштава је опала са 33,0% у 2022. години на 31,2% у 2023. години. Губитак је исказало 46.706 привредних друштава, а он је код њих 26.061 био изнад вредности капитала.

Током 2023. године привредна друштва су обезбедила дугорочну финансијску равнотежу уз **позитиван нето обртни капитал** од 503.723 милиона динара, који је 6,7 пута већи од прошлогодишњег. Истовремено, за оптимално пословање односно за финансирање и сталне имовине и залиха недостајало им је 2.950.040 милиона динара дугорочног капитала, што је за 8,5% мање него у претходној години. На извесне позитивне помаке у делу ликвидности указује и то што је општи рацио ликвидности порастао са 1,01 на 1,05, а рацио текуће ликвидности са 0,65 на 0,69.

3. КОНЦЕНТРАЦИЈА ФИНАНСИЈСКИХ ПЕРФОРМАНСИ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

3.1 ФИНАНСИЈСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА ПРЕМА СЕКТОРИМА

Пословање домаће привреде, као и годинама уназад, претежно су одређивали неразмњиви сектори⁴, при чему је у 2023. години њихово просечно учешће у укупним перформансама домаће привреде од 54,6% повећано у односу на претходну годину (53,1%).

Резултати пословања

Главни носиоци пословне активности су привредна друштва из неразмњивих сектора, која су генерисала преко три петине **укупних прихода** и **укупних расхода** целе привреде у износу од 11.404.272 милиона динара и 10.763.159 милиона динара, увећане по истој међугодишњој стопи од 5,8%. С друге стране, привредна друштва из размњивих сектора остварила су за 1,4% и 2,8% ниже укупне приходе и расходе, у вредности од 7.266.965 милиона динара односно 6.732.959 милиона динара.

Неразмњиви сектори реализовали су за 5,1% већи **добитак из пословних активности** наспрам прошлогодишњег, у висини од 660.778 милиона динара, што представља 52,5% добитка на нивоу привреде. Интензивнији раст пословног добитка од 14,7% забележен је у размњивим секторима, и то у вредности од 598.555 милиона динара, те је удео ових сектора у добитку свих привредних друштава повећан са 45,4% на 47,5%.

Поред тога, неразмњиви сектори пословали су са готово седам пута већим **губитком из финансирања**, који је исказан у износу од 66.349 милиона динара и учествује са 65,1% у губитку домаће привреде. Код размњивих сектора овај губитак је смањен за 9,6% и износи 35.630 милиона динара.

Целокупан **позитиван резултат из осталих активности** потиче од неразмњивих сектора, који бележе добитак од 46.685 милиона динара, за разлику од претходне године када су пословали са губитком (8.769 милиона динара). Поред тога, губитак размњивих сектора смањен је за 23,4% у односу на прошлогодишњи, на 28.920 милиона динара.

Табела 8: Структура прихода, расхода и резултата размњивих и неразмњивих сектора

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТАВА ПРЕМА СЕКТОРИМА					
	Размњиви сектори			Неразмњиви сектори		
	Износ	Инд.	Учешће у привреди (%)	Износ	Инд.	Учешће у привреди (%)
Пословни приходи	7.074.443	98,5	39,0	11.051.944	105,5	61,0
Пословни расходи	6.475.888	97,2	38,4	10.391.166	105,6	61,6
I Пословни резултат	598.555	114,7	47,5	660.778	105,1	52,5
Финансијски приходи	81.589	116,0	39,8	123.217	95,8	60,2
Финансијски расходи	117.218	106,8	38,2	189.567	137,2	61,8
II Резултат из финансирања	-35.630	90,4	34,9	-66.349	692,3	65,1
Приходи из осталих активности	110.933	92,5	32,6	229.111	127,1	67,4
Расходи из осталих активности	139.853	88,7	43,4	182.426	96,5	56,6
III Резултат из осталих активности	-28.920	76,6	n/a	46.685	n/a	n/a
Укупни приходи	7.266.965	98,6	38,9	11.404.272	105,8	61,1
Укупни расходи	6.732.959	97,2	38,5	10.763.159	105,8	61,5
IV Резултат из редовног пословања пре опорезивања	534.006	120,1	45,4	641.113	105,0	54,6
Позитиван нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	1.771	110,2	39,2	2.745	102,9	60,8
Негативан нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	6.857	297,0	49,4	7.037	83,5	50,6
V Резултат пре опорезивања	528.921	119,1	45,4	636.821	105,3	54,6
Нето добитак	608.493	103,7	46,9	688.660	103,6	53,1
Нето губитак	156.422	72,9	48,2	168.284	98,4	51,8
VI Нето резултат	452.070	121,4	46,5	520.375	105,4	53,5

⁴ **Размњиви сектори:** А-Пољопривреда, шумарство и рибарство; В-Рударство; С-Прерађивачка индустрија; Д-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација; Е-Снабдевање водом, управљање отпадним водама, контролисање процеса. **Неразмњиви сектори:** Ф-Грађевинарство; Г-Трговина на велико и мало; поправка моторних возила и мотоцикала; Н-Саобраћај и складиштење; И-Услуге смештаја и исхране; Ј-Информисање и комуникације; К-Финансијске делатности и делатност осигурања; Л-Пословање некретнинама; М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности; Н-Административне и помоћне услужне делатности; О-Државна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање; Р-Образовање; Q-Здравствена и социјална заштита; R-Уметност; забава и рекреација; S-Остале услужне делатности; Т-Делатност домаћинства као послодавца; делатност домаћинства која производе робу и услуге за сопствене потребе; У-Делатност екстериторијалних организација и тела

Графикон 7: Укупни и пословни приходи према секторима

у милионима динара

Профитабилно пословање привреде већ годинама опредељују неразмњиви сектори, а они у 2023. години учествују са 53,5% у **позитивном нето резултату привреде**, уз добитак од 520.375 милиона динара, који је повећан за 5,4%. Интензивнији раст добитка од 21,4% забележила су друштва у размњивим секторима, а он је реализован у вредности од 452.070 милиона динара.

Посматрајући поједине секторе, доминантан део укупне пословне активности сконцентрисан је у привредним друштвима из сектора G-Трговина на велико и мало... и C-Прерађивачка индустрија, са заједничким учешћем од 56,6% у **укупним приходима** и 58,0% у **укупним расходима** целе домаће привреде. При томе, сектор G-Трговина на велико и мало... исказао је за 1,1% и 1,7% веће укупне приходе и укупне расходе у износу од 5.839.055 милиона динара и 5.605.808 милиона динара. Насупрот томе, пословна активност сектора C-Прерађивачка индустрија је умањена, те су евидентирани укупни приходи и расходи у износу од 4.736.711 милиона динара и 4.537.786 милиона динара, за 1,2% односно 0,5% мањи у односу на прошлогодишње.

Пораст **позитивног резултата из пословних активности** код привреде одраз је оствареног добитка у свим секторима, који је код осам сектора увећан у односу на претходну годину. Највећи пословни добитак реализован је у секторима G-Трговина на велико и мало... и C-Прерађивачка индустрија, и то у вредности од 262.748 милиона динара односно 233.342 милиона динара, мањој за 6,5% односно 14,2%. Сектор D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација остварио је пословни добитак од 182.609 милиона динара, док је претходне године пословао са губитком. Значајне износе пословних добитака исказали су и сектори B-Рударство, F-Грађевинарство и J-Информисање и комуникације, у којима износе 160.652 милиона динара, 128.627 милиона динара, односно 92.130 милиона динара (уз смањење од 30,7% и повећање од 24,6% односно 16,4%). Још један сектор који је из прошлогодишње негативне сфере пословног резултата прешао у позитивну је сектор K-Финансијске делатности и делатности осигурања, са реализованих 2.369 милиона динара пословног добитка.

Графикон 8: Укупни и пословни расходи према секторима

у милионима динара

Раст **негативног резултата из дела финансирања** на нивоу привреде последица је таквих кретања у већини сектора, с тим да четири сектора бележе добитак. Највећи губитак из финансирања исказан је у сектору С-Прерађивачка индустрија, у коме износи 35.629 милиона динара и увећан је за 81,7% у односу на претходну годину. Готово четири пута већи губитак од прошлогодишњег, забележен је у сектору Ј-Информисање и комуникације, и то у висини од 22.387 милиона динара, док је вишеструки раст испољен код сектора Г-Трговина на велико и на мало..., са евидентираних 21.480 милиона динара. Повећање губитка од 30,5% забележио је сектор Н-Саобраћај и складиштење, са износом од 13.570 милиона динара, док је два пута већи губитак из финансирања приказан у сектору F-Грађевинарство, у коме је на нивоу од 12.001 милион динара. Насупрот томе, највећи добитак из подбиланса финансирања односи се на сектор К-Финансијске делатности и делатност осигурања, с тим да је он готово остао на нивоу из претходне године и износи 18.019 милиона динара. Сектор В-Рударство је након прошлогодишњег финансијског губитка исказао добитак од 6.136 милиона динара, док је пад добитка из финансирања од 23,0% и 33,7% евидентиран у секторима М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности и Е-Снабдевање водом, управљање отпадним водама... , који су исказали 2.936 милиона динара и 1.398 милиона динара.

Генерисању добитка из осталих активности привреде, која је претходне године приказала губитак, допринели су бољи резултати у том сегменту код великог броја неразмјенивих сектора. Од 11 сектора који су исказали позитиван остали резултат, код пет је дошло до преокрета обзиром да су претходне године пословали са губитком, а пет је забележило повећање добитка из осталих активности. Највећи добитак из осталих активности у износу од 36.760 милиона динара исказао је сектор Ј-Информисање и комуникације, који је претходне године пословао са губитком. Са повећањем од 28,0% и 53,5% добитак су евидентирали сектори F-Грађевинарство и L-Пословање некретнинама, и то у износу од 6.944 милиона динара и 3.092 милиона динара. Затим, прелазак у позитивну сферу резултата забележио је и сектор С-Прерађивачка индустрија, са добитком у висини од 1.212 милиона динара, а он је претходне године био водећи уз губитак од 17.941 милион динара. С друге стране, губитак из осталих активности приказало је укупно осам сектора, од којих је код пет он смањен. При томе, највећи припада сектору D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, у коме је увећан за 13,1% и износи 18.977 милиона динара. Сектор В-Рударство пословао је са губитком из осталих активности од 8.359 милиона динара, након добитка претходне године (4.833 милиона динара). Губитак од 8.022 милиона динара

Табела 9: Структура прихода, расхода и резултата појединих размјенивих сектора

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА СЕКТОРИМА							
	С-Прерађивачка индустрија		В-Рударство		D-Снабдевање ел. енергијом...		А - Пољопривреда, шумарство и рибарство	
	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.
Пословни приходи	4.633.104	98,9	750.933	92,6	1.078.722	107,4	428.504	87,0
Пословни расходи	4.399.762	99,7	590.281	101,9	896.113	87,6	410.551	88,6
I Пословни резултат	233.342	85,8	160.652	69,3	182.609	n/a	17.953	61,2
Финансијски приходи	30.205	92,2	18.775	156,7	23.664	139,8	3.405	85,9
Финансијски расходи	65.834	125,7	12.639	45,9	25.867	123,9	8.736	137,1
II Резултат из финансирања	-35.629	181,7	6.136	n/a	-2.203	55,7	-5.331	221,5
Приходи из осталих активности	73.402	96,2	6.662	57,6	11.621	77,2	12.143	104,6
Расходи из осталих активности	72.190	76,6	15.021	223,0	30.598	96,1	13.610	78,4
III Резултат из осталих активности	1.212	n/a	-8.359	n/a	-18.977	113,1	-1.466	25,6
Укупни приходи	4.736.711	98,8	776.370	93,0	1.114.007	107,5	444.052	87,4
Укупни расходи	4.537.786	99,5	617.941	100,8	952.578	88,6	432.897	88,9
IV Резултат из редовног пословања пре опорезивања	198.925	84,9	158.430	71,7	161.429	n/a	11.155	52,6
Позитиван нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	1.366	189,3	133	142,2	66	24,4	106	32,1
Негативан нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	3.271	187,3	100	153,4	358	547,2	2.894	857,3
V Резултат пре опорезивања	197.020	84,4	158.463	71,7	161.137	n/a	8.367	39,5
Нето добитак	270.128	90,3	160.324	75,5	150.104	401,7	21.691	73,0
Нето губитак	110.388	105,0	15.181	107,4	10.583	13,3	17.093	135,9
VI Нето резултат	159.740	82,4	145.143	73,3	139.520	n/a	4.598	26,8

исказао је и сектор G–Трговина на велико и мало..., с тим да је он за 54,2% мањи у поређењу са прошлогодишњим.

У 2023. години на нивоу свих сектора је остварен позитиван нето резултат, и то услед успешног обављања примарне делатности. При томе, осам сектора бележи раст **позитивног нето резултата**, а једини сектор који је претходне године пословао са нето губитком, током 2023. године бележи добитак.

Највећи укупан добитак од 194.368 милиона динара остварио је сектор **G–Трговина на велико и мало...**, који се и претходне године издвојио као најуспешнији. Смањење од 10,9% је последица повећања губитка из дела финансирања уз истовремено смањење пословног добитка.

Значајан позитиван нето резултат остварили су и сектори **С–Прерађивачка индустрија** и В–Рударство, чији је добитак приказан у вредности од 159.740 милиона динара односно 145.143 милиона динара и притом је нижи за 17,6% односно 26,7%. У оба сектора умањен је позитиван резултат из пословних активности, с тим да је у првом сектору поред реализованог позитивног резултата из осталих активности

(наспрам прошлогодишњег негативног) повећан губитак у подбилансу финансирања, док је у другом сектору ефекат исказаног добитка из финансирања (претходне године губитак) умањен услед преласка у сферу негативног резултата из осталих активности.

Велики утицај на профитабилност привреде имао је и сектор **D–Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација**, који је реализовао позитиван нето резултат од 139.520 милиона динара, након губитка претходне године (42.186 милиона динара). На овакав преокрет у резултату утицало је искључиво успешно обављање пословних активности, обзиром да је пословни добитак остварен у износу од 182.609 милиона динара, наспрам прошлогодишњег губитка.

Према високој и растућој профитабилности, оствареној искључиво из пословних активности, издваја се и сектор **F–Грађевинарство**, који је реализовао за 21,4% већи укупан добитак у износу од 97.167 милиона динара.

Значајан раст позитивног резултата од 57,7% забележио је сектор **J–Информисање и комуникације**, у коме он износи

Табела 10: Структура прихода, расхода и резултата појединих неразмјенивих сектора

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА СЕКТОРИМА							
	G–Трговина на велико и мало...		F–Грађевинарство		J–Информисање и комуникације		H–Саобраћај и складиштење	
	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.
Пословни приходи	5.737.590	101,1	1.739.703	110,9	961.599	116,2	1.089.114	104,0
Пословни расходи	5.474.842	101,5	1.611.075	109,9	869.469	116,2	1.037.547	103,6
I Пословни резултат	262.748	93,5	128.627	124,6	92.130	116,4	51.567	112,0
Финансијски приходи	33.157	85,1	20.939	106,6	10.595	73,4	12.655	136,0
Финансијски расходи	54.637	136,7	32.941	130,7	32.982	163,4	26.225	133,1
II Резултат из финансирања	-21.480	n/a	-12.001	216,0	-22.387	389,4	-13.570	130,5
Приходи из осталих активности	68.308	107,7	42.759	108,0	50.642	394,0	26.810	125,2
Расходи из осталих активности	76.329	94,3	35.815	104,8	13.882	94,7	21.274	96,5
III Резултат из осталих активности	-8.022	45,8	6.944	128,0	36.760	n/a	5.536	n/a
Укупни приходи	5.839.055	101,1	1.803.401	110,8	1.022.836	119,6	1.128.579	104,7
Укупни расходи	5.605.808	101,7	1.679.831	110,1	916.333	117,0	1.085.046	104,1
IV Резултат из редовног пословања пре опорезивања	233.247	88,9	123.570	119,9	106.504	148,8	43.533	124,3
Позитиван нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	1.382	160,5	365	35,7	154	103,5	194	101,0
Негативан нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	2.183	99,9	2.202	170,4	424	22,3	607	78,7
V Резултат пре опорезивања	232.445	89,0	121.733	118,4	106.234	152,1	43.119	125,2
Нето добитак	234.842	93,3	135.425	106,8	109.679	133,3	50.966	104,2
Нето губитак	40.474	120,7	38.258	81,7	22.332	83,0	16.582	76,9
VI Нето резултат	194.368	89,1	97.167	121,4	87.346	157,7	34.385	125,7

87.346 милиона динара. Том расту допринео је реализован добитак из осталих активности (наспрам прошлогодишњег губитка) уз остварен раст пословног добитка.

Са знатним износом позитивног нето резултата издвајају се и сектори **Н-Саобраћај и складиштење, Л-Пословање некретнинама и М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности**. У првом сектору он је за четвртину већи на годишњем нивоу и остварен је у износу од 34.385 милиона динара, захваљујући расту пословног добитка, уз истовремени прелазак у сферу добитка у делу обављања осталих активности. Насупрот томе, сектор М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности реализовао је за 18,8% мањи укупан добитак у вредности од 27.762 милиона динара, превасходно услед смањеног добитка из пословних активности. Укупан добитак сектора Л-Пословање некретнинама увећан је за 14,3%, на 25.494 милиона динара, због успешнијег обављања пословних активности.

Пословна имовина и извори финансирања

Финансијски капацитети привреде претежно су били сконцентрисани у неразмњивим секторима, који су упушљавали 57,6% односно 13.457.783 милиона динара **пословне имовине** и 51,4% тј. 5.444.860 милиона динара **капитала**. Поред тога, финансијски ресурси у овим секторима бележе интензивнији раст, па је пословна имовина увећана за 9,4%, а капитал за 8,8% (5,3% односно 8,1% у размњивим секторима).

Неразмњиви сектори предњаче и у коришћењу **позајмљених средстава** као заступљенијег извора финансирања, те бележе 62,4% односно 8.970.390 милиона динара укупног дуга, уз увећање од 8,1% на годишњем нивоу. Упоредо су користили

50,1% или 4.468.138 милиона динара сопствених извора, што је за 11,9% више у односу на претходну годину. Оваква структура извора финансирања одразила се на раст рачија сопственог капитала са 32,5% на 33,3% и смањење степена укупне задужености са 2,08 на 2,01. Размњиви сектори су наставили тренд побољшања финансијског положаја забележивши укупне обавезе од 5.398.522 милиона динара, веће за 2,2%, уз истовремено интензивније увећање сопствених извора финансирања – по стопи од 9,2%, па они износе 4.449.651 милион динара. Услед наведених кретања, рачија сопственог капитала је повећан са 43,6% на 45,2%, док је степен укупне задужености опао са 1,30 на 1,21.

Више од половине (52,3%) **укупног губитка** привреде је сконцентрисано у неразмњивим секторима, при чему је он нешто умањен (0,8%) у односу на претходну годину и износи 2.109.850 милиона динара. С друге стране, размњиви сектори су кумулирали за 4,6% већи губитак, у висини од 1.927.605 милиона динара. Незнатно мањи губитак, праћен интензивнијим растом капитала утицао је на бржи пад стопе изгубљеног капитала у неразмњивим секторима – са 34,7% на 32,1%, у односу на размњиве, код којих је она са 31,2% опала на 30,2%.

За разлику од претходне године, у 2023. години неразмњиви сектори су исказали претежни део **позитивног нето обртног капитала**, у вредности од 326.233 милиона динара, која је вишеструко увећана и чини готово две трећине тог капитала целокупне привреде. Овим секторима је за оптимално финансирање недостајало 1.658.474 милиона динара дугорочног капитала односно 10,0% мање на годишњем нивоу. Позитиван нето обртни капитал од 177.490 милиона динара, увећан преко 2,5 пута, бележе и размњиви сектори којима је за потпуно финансирање сталне имовине и залиха

Табела 11: Структура пословне имовине размњивих и неразмњивих сектора

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА СЕКТОРИМА					
	Размњиви сектори			Неразмњиви сектори		
	Износ	Инд.	Учешће у привреди (%)	Износ	Инд.	Учешће у привреди (%)
А. Уписани а неуплаћени капитал	43.564	134,2	69,3	19.255	119,9	30,7
Б. Стална имовина	6.082.594	107,0	46,0	7.140.315	107,7	54,0
Нематеријална имовина	152.077	106,0	24,2	476.619	107,0	75,8
Некретнине, постројења и опрема	5.331.972	107,8	50,5	5.217.947	105,9	49,5
Биолошка средства	187.647	100,5	86,7	28.829	105,1	13,3
Дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања	406.888	101,7	23,4	1.328.351	117,0	76,6
Дугорочна активна временска разграничења	4.010	50,6	4,3	88.569	94,8	95,7
В. Одложена пореска средства	20.216	108,0	54,3	16.999	112,9	45,7
Г. Обртна имовина	3.745.363	102,5	37,4	6.281.214	111,2	62,6
Залихе	1.469.056	101,3	42,5	1.984.708	107,4	57,5
Потраживања по основу продаје	1.190.346	106,4	40,3	1.761.521	112,9	59,7
Остала краткорочна потраживања	241.532	80,8	29,2	586.359	113,6	70,8
Краткорочни финансијски пласмани	257.177	146,5	28,0	661.312	120,3	72,0
Готовина и готовински еквиваленти	460.474	95,4	32,2	968.044	111,8	67,8
Краткорочна активна временска разграничења	126.779	98,5	28,4	319.270	103,3	71,6
Д. Укупна актива = Пословна имовина	9.891.737	105,3	42,4	13.457.783	109,4	57,6

Табела 12: Структура извора финансирања разменљивих и неразменљивих сектора

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА СЕКТОРИМА					
	Разменљиви сектори			Неразменљиви сектори		
	Износ	Инд.	Учешће у привреди (%)	Износ	Инд.	Учешће у привреди (%)
А. Капитал	5.141.362	108,1	48,6	5.444.860	108,8	51,4
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	1.660.967	107,7	37,8	2.732.288	114,2	62,2
Дугорочна резервисања	124.231	103,6	41,2	177.279	103,5	58,8
Дугорочне обавезе	1.530.394	108,1	37,8	2.521.706	114,6	62,2
Дугорочна пасивна временска разграничења	6.342	96,8	16,0	33.303	155,3	84,0
В. Одложене пореске обавезе	131.486	98,2	70,9	53.938	105,9	29,1
Г. Дугорочни одложени приходи и примљене донације	149.466	108,8	36,0	266.122	109,1	64,0
Д. Краткорочна резервисања и краткорочне обавезе	3.456.603	99,7	36,9	5.918.041	105,5	63,1
Краткорочна резервисања	7.222	58,0	39,1	11.231	166,0	60,9
Краткорочне финансијске обавезе	937.629	91,9	35,8	1.684.180	97,1	64,2
Примљени аванси, депозити и кауције	235.842	113,4	21,7	851.368	111,9	78,3
Обавезе из пословања	1.658.832	103,7	40,7	2.416.265	110,6	59,3
Остале краткорочне обавезе	445.687	97,7	40,4	657.102	104,5	59,6
Краткорочна пасивна временска разграничења	171.391	100,1	36,5	297.895	102,5	63,5
Ђ. Губитак изнад висине капитала	648.147	99,7	40,4	957.467	96,4	59,6
Е. Укупна пасива	9.891.737	105,3	42,4	13.457.783	109,4	57,6

недостајало 1.291.566 милиона динара дугорочног капитала, што је пад од 6,4% у односу на претходну годину.

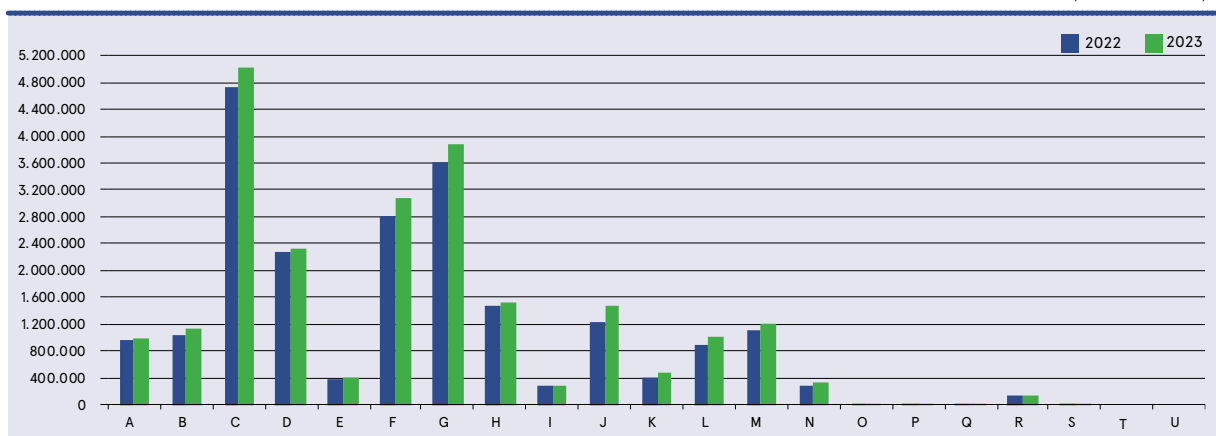
Увећању финансијских ресурса привреде у 2023. години допринела су таква кретања код већине сектора. Сектор С-Прерађивачка индустрија је ангажовао највише финансијских капацитета, и то 21,5% или 5.024.140 милиона динара пословне имовине и 21,9% или 2.314.855 милиона динара капитала, уз њихово годишње повећање од 6,1% односно 5,8%.

Значајан део финансијских капацитета коришћен је и у сектору Г-Трговина на велико и мало..., уз ангажованих 16,6% или 3.882.976 милиона динара пословне имовине и 15,1%

или 1.600.734 милиона динара капитала, који су у односу на претходну годину већи за 7,3% односно 8,4%. Према вредности пословне имовине и капитала истичу се и сектори Ф-Грађевинарство са 3.069.589 милиона динара и 1.139.027 милиона динара, Д-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација са 2.332.183 милиона динара односно 1.279.611 милиона динара и Н-Саобраћај и складиштење са 1.522.560 милиона динара односно 658.531 милион динара. Према интензивном расту финансијских ресурса предњачи сектор Ј-Информисање и комуникације, чија је пословна имовина увећана за 20,2%, те износи 1.469.258 милиона динара, а капитал већи за 18,2% и укупно вреди 585.771 милион динара.

Графикон 9: Пословна имовина према секторима

у милионима динара

Табела 13: Структура пословне имовине појединих разменљивих сектора

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА СЕКТОРИМА							
	С-Прерађивачка индустрија		D-Снабдевање ел. енергијом...		В-Рударство		А - Пољопривреда, шумарство и рибарство	
	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.
А. Уписани а неуплаћени капитал	33.298	135,1	7.125	100,2	2.470	п/а	486	101,8
Б. Стална имовина	2.448.062	106,9	1.824.028	104,9	807.037	116,4	690.740	103,9
Нематеријална имовина	85.994	105,7	30.057	120,0	28.411	105,0	5.574	71,0
Некретнине, постројења и опрема	2.174.657	107,6	1.725.733	104,8	723.794	118,7	451.017	106,0
Биолошка средства	4.867	105,1	585	103,9	4.601	100,0	176.437	100,3
Дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања	179.446	101,3	67.178	103,8	50.214	96,7	57.342	103,8
Дугорочна активна временска разграничења	3.098	55,5	475	24,4	17	22,3	369	131,9
В. Одложена пореска средства	13.589	106,1	462	141,9	3.981	126,7	1.001	73,2
Г. Обртна имовина	2.529.191	105,1	500.568	94,9	331.186	97,6	304.732	100,5
Залихе	1.044.172	99,9	150.035	102,2	127.513	122,3	127.059	94,1
Потраживања по основу продаје	794.403	105,5	185.818	115,0	83.835	101,5	92.678	103,3
Остала краткорочна потраживања	149.994	99,7	41.172	36,2	25.300	214,5	16.659	108,2
Краткорочни финансијски пласмани	152.834	135,8	10.608	102,7	51.443	417,9	38.609	108,8
Готовина и готовински еквиваленти	324.561	112,9	70.010	159,0	30.846	26,7	22.911	102,8
Краткорочна активна временска разграничења	63.227	108,7	42.924	84,1	12.248	96,9	6.816	127,3
Д. Укупна актива = Пословна имовина	5.024.140	106,1	2.332.183	102,6	1.144.674	110,5	996.959	102,8

Табела 14: Структура пословне имовине појединих неразмјенивих сектора

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА СЕКТОРИМА									
	G-Трговина на велико и мало ...		F-Грађевинарство		H-Саобраћај и складиштењ		J-Информисање и комуникације		M-Стручне, научне, ... делатности	
	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.
А. Уписани а неуплаћени капитал	8.814	185,4	4.079	106,8	973	39,9	1.377	213,5	751	98,7
Б. Стална имовина	1.245.126	104,2	1.451.816	105,9	1.149.755	104,1	899.457	111,8	754.477	106,7
Нематеријална имовина	53.784	128,3	7.443	99,7	118.711	102,8	255.346	104,1	17.324	137,7
Некретнине, постројења и опрема	928.571	101,1	1.222.177	105,2	998.103	104,2	398.747	110,8	484.143	106,8
Биолошка средства	9.031	115,0	310	148,0	187	96,1	17	103,8	1.628	109,7
Дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања	251.810	112,2	208.762	114,4	31.983	105,8	237.246	123,1	191.464	106,8
Дугорочна активна временска разграничења	1.930	137,1	13.125	68,2	771	101,3	8.101	115,4	59.918	99,0
В. Одложена пореска средства	7.458	106,1	1.567	104,6	2.437	139,8	2.601	149,0	913	112,7
Г. Обртна имовина	2.621.578	108,6	1.612.126	111,7	369.395	104,3	565.822	136,3	446.405	111,6
Залихе	1.063.683	105,5	625.740	109,2	45.722	107,0	51.861	115,1	83.414	117,6
Потраживања по основу продаје	828.573	107,8	282.594	112,2	143.325	102,1	254.285	147,7	126.869	107,4
Остала краткорочна потраживања	128.859	105,3	232.832	132,8	27.294	107,7	35.386	124,6	39.884	102,0
Краткорочни финансијски пласмани	191.202	125,2	158.522	126,2	40.420	120,8	31.498	152,0	73.453	112,3
Готовина и готовински еквиваленти	349.254	113,2	208.299	104,5	83.999	112,9	103.769	128,2	101.282	113,9
Краткорочна активна временска разграничења	60.007	113,5	104.138	88,2	28.636	75,3	89.022	131,0	21.504	122,8
Д. Укупна актива = Пословна имовина	3.882.976	107,3	3.069.589	108,9	1.522.560	104,1	1.469.258	120,2	1.202.547	108,5

Тенденција великог броја сектора да се претежно финансирају задужевањем је у потпуности определила структуру извора финансирања укупне привреде и коришћење позајмљених извора као доминантних. Највећи део укупних обавеза привреде (22,1%) је сконцентрисан у сектору **С-Прерађивачка индустрија**, и оне износе 3.175.458 милиона динара, што је за 5,1% више у односу на претходну годину. Поменути сектор се истиче и према вредности сопствених извора финансирања од 1.815.384 милиона динара, који су расли нешто бржим темпом (7,6%), те је рачио сопственог капитала увећан са 35,8% на 36,4%, док је степен укупне задужености опао (са 1,79 на 1,75).

Значајан износ позајмљених извора финансирања ангажовао је и сектор **Г-Трговина на велико и мало...**, чији је укупан дуг од 2.560.700 милиона динара већи за 4,6%. Међутим, овај сектор је у односу на претходну годину интензивније користио сопствене изворе финансирања који су увећани за 12,4%, на 1.313.462 милиона динара, па је рачио сопственог капитала порастао са 32,3% на 33,9%, а степен укупне задужености је снижен (1,95 наспрам прошлогодишњег од 2,09).

Према износу укупних обавеза издваја се и сектор **Ф-Грађевинарство**, у коме оне износе 2.106.501 милион динара односно 8,7% више на годишњем нивоу. Упоредо је располагао са сопственим капиталом већим за 9,2%, укупном износу од 959.008 милиона динара, при чему су параметри структуре капитала готово остали на прошлогодишњем нивоу – рачио сопственог капитала 31,3% и степен укупне задужености 2,20, те је и даље међу највишим.

За разлику од претходне године када се истакао према значајном расту укупних обавеза, сектор **Д-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација** је смањило укупан дуг за 6,3% на 1.134.821 милион динара. Истовремено, интензивније је користио сопствене изворе финансирања, који су уз годишње увећање од 12,8% достигли 1.190.236 милиона динара, што се одразило и на повећање рачио сопственог капитала са 46,6% на 51,2% и смањење степена укупне задужености са 1,15 на 0,95.

Сектор **М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности** је и 2023. године био у групи најзадуженијих са укупним обавезама од 1.037.031 милион динара већим за 5,9%. Иако су сопствени извори финансирања процентуално забележили значајан раст од 28,4%, њихов апсолутни износ од 164.765 милиона динара указује на високу поткапитализованост овог сектора. Исто потврђују и даље веома ниске вредности рачио сопственог капитала (13,7% наспрам прошлогодишњих 11,6%), као и висок степен укупне задужености (6,29 у поређењу са 7,63 претходне године).

Значајан укупан дуг, у износу од 912.744 милиона динара већим за 21,1%, исказао је сектор **Ј-Информисање и комуникације**. Будући да је коришћење сопствених извора расло спорије (18,5%), до укупне вредности од 555.137 милиона динара, овај сектор је незнатно погоршао показатеље структуре финансирања, па рачио сопственог капитала и степен укупне задужености износе 37,8% односно 1,64 (наспрам прошлогодишњих 38,3% и 1,61).

Табела 15: Структура извора финансирања појединих разменљивих сектора

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА СЕКТОРИМА							
	С-Прерађивачка индустрија		Д-Снабдевање ел. енергијом...		В-Рударство		А - Пољопривреда, шум. и рибарство	
	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.
А. Капитал	2.314.855	105,8	1.279.611	112,5	700.636	112,2	631.867	104,7
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	820.779	105,2	411.142	115,3	236.010	111,8	131.521	94,9
Дугорочна резервисања	34.522	101,4	50.148	107,6	27.104	93,1	5.438	100,1
Дугорочне обавезе	783.365	105,5	358.629	116,6	208.900	114,8	125.325	94,6
Дугорочна пасивна временска разграничења	2.891	87,4	2.366	103,5	6	108,5	758	109,7
В. Одложене пореске обавезе	21.157	104,3	96.545	95,8	1.730	181,2	6.900	99,8
Г. Дугорочни одложени приходи и примљене донације	39.939	107,3	68.027	113,2	0	0,0	5.197	122,8
Д. Краткорочна резервисања и краткорочне обавезе	2.293.583	105,0	559.108	80,6	226.722	102,4	293.241	101,9
Краткорочна резервисања	3.660	36,2	202	147,3	2.786	135,6	260	211,4
Краткорочне финансијске обавезе	566.068	100,0	187.593	68,2	68.631	103,7	101.170	102,7
Примљени аванси, депозити и кауције	183.174	122,6	19.791	103,7	7.694	50,5	18.769	96,9
Обавезе из пословања	1.211.362	105,9	185.661	85,9	90.264	124,2	140.253	101,8
Остале краткорочне обавезе	234.188	103,5	127.470	93,4	44.110	82,3	28.384	98,8
Краткорочна пасивна временска разграничења	95.130	107,8	38.391	81,3	13.236	114,8	4.403	130,1
Ђ. Губитак изнад висине капитала	466.173	98,0	82.250	110,0	20.426	91,3	71.766	100,6
Е. Укупна пасива	5.024.140	106,1	2.332.183	102,6	1.144.674	110,5	996.959	102,8

Табела 16: Структура извора финансирања појединих неразмјених сектора

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА СЕКТОРИМА									
	Г-Трговина на велико и мало ...		F-Грађевинарство		H-Саобраћај и складиштење		J-Информисање и комуникације		M-Стручне, научне, ... делатности	
	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.
A. Капитал	1.600.734	108,4	1.139.027	108,2	658.531	103,8	585.771	118,2	458.796	108,1
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	545.693	105,1	481.826	112,4	367.027	148,2	379.128	120,6	333.122	106,7
Дугорочна резервисања	22.717	104,1	36.712	100,6	22.781	119,3	9.720	117,0	74.028	98,6
Дугорочне обавезе	518.365	105,0	439.256	113,9	342.889	150,4	364.907	120,7	256.498	108,6
Дугорочна пасивна временска разграничења	4.611	123,1	5.859	89,7	1.357	200,2	4.501	125,5	2.597	244,5
В. Одложене пореске обавезе	5.767	113,3	7.290	101,7	15.588	101,8	2.673	158,6	5.868	101,2
Г. Дугорочни одложени приходи и примљене донације	942	109,3	50.054	108,9	146.648	110,0	3.863	121,9	51.779	107,3
Д. Краткорочна резервисања и краткорочне обавезе	2.008.297	104,5	1.567.331	107,7	354.698	78,1	527.080	121,4	646.262	105,4
Краткорочна резервисања	2.920	172,0	3.728	253,5	827	113,0	1.943	137,8	1.196	109,8
Краткорочне финансијске обавезе	461.961	97,1	424.391	106,7	123.948	57,6	163.775	115,0	177.393	104,2
Примљени аванси, депозити и кауције	202.801	116,7	458.076	104,3	18.753	93,9	55.905	162,5	57.912	124,5
Обавезе из пословања	1.074.686	105,8	470.631	116,2	142.828	105,0	162.694	115,8	333.809	102,6
Остале краткорочне обавезе	197.442	100,3	126.248	105,3	43.505	103,0	59.113	124,4	57.772	102,8
Краткорочна пасивна временска разграничења	68.488	117,2	84.258	91,1	24.836	62,5	83.650	122,8	18.180	133,4
Ђ. Губитак изнад висине капитала	278.458	91,7	175.940	103,3	19.932	90,7	29.257	110,0	293.280	99,2
Е. Укупна пасива	3.882.976	107,3	3.069.589	108,9	1.522.560	104,1	1.469.258	120,2	1.202.547	108,5

Осим наведених, уз високу задуженост су пословали и сектори N-Административне и помоћне услужне делатности (степен укупне задужености 1,98), S-Остале услужне делатности (степен укупне задужености 1,99), I-Услуге смештаја и исхране (степен укупне задужености 2,01), Q-Здравствена и социјална заштита (2,69) и P-Образовање (степен укупне задужености 2,96).

Иако је учешће сектора **О-Државна управа и одбрана** у укупном дугу привреде занемарљиво, он је забележио највећи раст укупних обавеза на годишњем нивоу (41,8%), исказавши их у износу од 461 милион динара. Овај сектор је претходне године пословао са степеном укупне задужености од 0,53 и рациом сопственог капитала од 65,6%, да би у 2023. години услед мањег коришћења сопствених извора за 26,9% погоршао структуру извора финансирања и постао више зависан од позајмљених средстава (рацио сопственог капитала од 49,5% и степен укупне задужености од 1,02).

Насупрот наведеном, сектор **В-Рударство** се поново нашао међу најмање задуженим, користећи претежно сопствене ресурсе у износу од 677.741 милион динара, увећаном 12,5%. У посматраном периоду, повећао је и укупан дуг, али по нижој стопи - од 7,2%, те је он на нивоу од 464.463 милиона динара. Последице, капитализованост овог сектора је повећана са 58,2% на 59,3%, а степен укупне задужености је додатно опао са 0,72 на 0,69.

Сектори који су се у посматраном периоду у свом пословању првенствено ослањали на сопствене изворе финансирања односно нису доминантно зависили од позајмљених средстава су А-Пољопривреда, шумарство и рибарство (степен укупне задужености 0,78) и Е-Снабдевање водом, управљање отпадним водама, контролisanje процеса (степен укупне задужености 0,90).

Привреда је у 2023. години повећала **укупан губитак**, а његов највећи део (27,7%) је кумулиран у сектору С-Прерађивачка индустрија, где износи 1.116.794 милиона динара, што је за 4,8% више на годишњем нивоу. И поред умањења за 9,6%, висок губитак од 511.943 милиона динара забележио је и сектор Г-Трговина на велико и мало..., док је у сектору Д-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, он увећан за 2,6% и износи укупно 455.591 милион динара. Сектори М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности и F-Грађевинарство су учествовали у укупном губитку привреде са 418.908 милиона динара односно 414.246 милиона динара, што је у односу на претходну годину више за 3,0% тј. 2,9%. С друге стране, значајан пад губитка за 40,4% односно 36,5% забележен је у секторима Q-Здравствена и социјална заштита и О-Државна управа и одбрана, у којима он износи 1.770 милиона динара и 44 милиона динара. У тој групи се нашао и сектор N-Административне и помоћне услужне делатности, са 14,1% нижим губитком, у вредности од 31.774 милиона динара.

Сектор са највећом стопом изгубљеног капитала, и у 2023. години, је М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности, код којег је она са прошлогодишњих 76,0% снижена на 71,8%. Према високој вредности ове стопе издвајају се и сектори P-Образовање (48,0%), I-Услуге смештаја и исхране (43,1%) и K-Финансијске делатности и делатности осигурања (43,0%). Вредности стопа изгубљеног капитала у поменутих секторима су значајно више у односу на ниво целокупне привреде где износи 31,2%, иако је она драстично повећана једино у сектору P-Образовање, док код осталих бележи пад.

Вишеструком увећању **позитивног нето обртног капитала** привреде у посматраној години допринела су таква кретања код већине сектора.

Према највећем износу позитивног нето обртног капитала издваја се сектор **G-Трговина на велико и мало...**, са исказаних 614.971 милион динара, с тим да је он уједно забележио и највећи раст од 24,6%. Ипак, за оптимално финансирање недостајало му је 448.712 милиона динара дугорочног капитала или 12,9% мање у односу на претходну годину.

Позитиван нето обртни капитал евидентиран је и у сектору **C-Прерађивачка индустрија**, и то у вредности од 228.039 милиона динара већој за 6,2%, али му је за потпуно покриће сталне имовине и залиха било неопходно још 816.133 милиона динара дугорочног капитала што га чини сектором са највише недостајућег капитала на нивоу целокупне привеле (са учешћем од 27,7%).

Привредна друштва из сектора **B-Рударство** забележила су позитиван нето обртни капитал у износу од 106.714 милиона динара мањем за 11,2%. За стабилно пословање им је недостајало 20.799 милиона динара дугорочног капитала, док су у 2022. години имала довољно дугорочних извора, не само за покриће сталне имовине и залиха, већ и за покриће дела краткорочних потраживања у вредности од 15.814 милиона динара, те им је у односу на претходну годину погоршана рочна структура финансирања.

Сектори код којих је евидентно побољшање финансијског положаја су **F-Грађевинарство**, **J-Информисање и комуникације** и **H-Саобраћај и складиштење**. Они су, након прошлгодишњег негативног нето обртног капитала, исказали позитиван нето обртни капитал у износу 39.073 милиона динара, 38.670 милиона динара и 1.546 милиона динара респективно. Услед наведеног, овим секторима је било потребно мање дугорочног капитала за стабилно пословање (0,8%, 79,4% и 71,7% редом) односно 586.668 милиона динара, 13.191 милион динара и 44.176 милиона динара.

Неповољна структура извора финансирања највише је изражена у сектору **M-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности**, где негативан нето обртни капитал износи 204.812 милиона динара и смањен је у односу на прошлгодишњу вредност за 6,1%. Истовремено, овом сектору је недостајало 288.225 милиона динара дугорочног капитала за стабилно пословање, што је приближно на истом нивоу као и претходне године.

Према евидентираном негативном нето обртном капиталу издваја се и сектор **D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација**, са износом од 154.622 милиона динара који је за 42,1% умањен наспрам прошлгодишњег. За потпуно покриће сталне имовине и залиха дугорочним капиталом недостајало је 304.658 милиона динара или 26,4% мање у поређењу са 2022. годином.

Значајно интензивније коришћење краткорочних извора за финансирање сталне имовине забележио је сектор **K-Финансијске делатности и делатности осигурања**, са негативним нето обртним капиталом од 75.944 милиона динара увећаним 2,9 пута, те му је за стабилно пословање било неопходно 2,4 пута више дугорочног капитала односно укупно још 85.183 милиона динара.

3.2 ФИНАНСИЈСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ⁵

Као и претходних година, на пословање домаће економије у 2023. години главни утицај имали су велики системи, који бележе највеће учешће у укупним приходима и позитивном нето резултату привреде, при чему су располагали претежним делом финансијских капацитета и ангажовали највише радника. И остале групе привредних друштава су позитивно пословале, с тим да је код микро друштава добитак мањи од прошлгодишњег. Средња и мала привредна друштва побољшала су структуру извора финансирања у односу на претходну годину, док су микро друштва задржала лош финансијски положај.

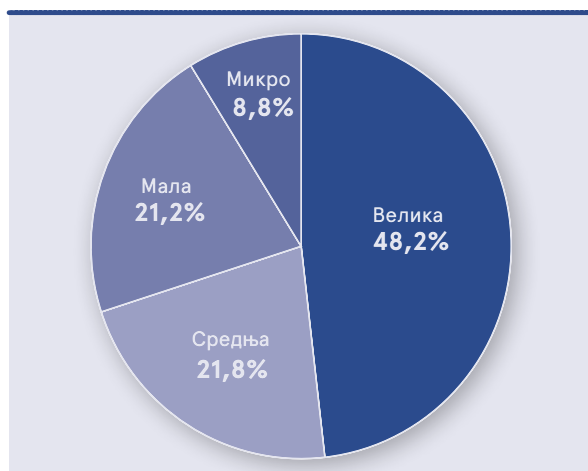
Резултати пословања

Доминантно учешће у укупним приходима и укупним расходима привреде (48,2% и 47,8%) имају **велика привредна друштва**, која су их исказала у износу до 8.999.615 милиона динара и 8.356.068 милиона динара, уз раст од 8,3% и 7,6%. Углавном су реализовани у оквиру сектора C-Прерађивачка индустрија (30,6% односно 31,7%), G-Трговина на велико и мало... (26,7% односно 27,8%) и D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (11,2% односно 10,2%).

Средња привредна друштва генерисала су незнатно мање укупне приходе и укупне расходе у поређењу са претходном годином, у вредности од 4.073.492 милиона динара и 3.833.839 милиона динара, што чини нешто више од петине ових категорија на нивоу привреде. Највећим делом су остварени у секторима G-Трговина на велико и мало... (34,6% односно 35,1%), C-Прерађивачка индустрија (26,3% односно 26,4%) и F-Грађевинарство (11,1% односно 10,8%).

Смањену укупну пословну активност бележе **мала привредна друштва**, чији су укупни приходи умањени за 1,3% и износе 3.961.256 милиона динара, док су укупни расходи мањи за 2,0% и исказани су у висини од 3.725.403 милиона динара. Највеће учешће у тим приходима и расходима имају сектори G-Трговина на велико и мало... (37,2% односно

Графикон 10: Укупни приходи привредних друштава према величини

⁵ Види фусноту 3

37,6%), С-Прерађивачка индустрија (18,3% односно 18,4%) и F-Грађевинарство (11,2% односно 10,9%).

Најмањи допринос укупној пословној активности привреде дала су **микро привредна друштва**, која су остварила свега 8,8% укупних прихода или 1.636.873 милиона динара и 9,0% или 1.580.807 милиона динара укупних расхода. Главни део тих прихода и расхода забележен је у секторима G-Трговина на велико и мало... (33,6% односно 33,9%), С-Прерађивачка индустрија (11,6% односно 12,1%) и F-Грађевинарство (11,5% односно 11,7%).

Велики системи су главни носиоци позитивног пословног резултата привреде, с обзиром на то да су реализовали 55,1% тог резултата у износу од 693.939 милиона динара, већем за 18,5%. Излазак из зоне негативног пословног резултата бележе привредна друштва из сектора D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација која су остварила 173.532 милиона динара пословног добитка (претходне године пословни губитак од 26.391 милион динара). Значајно учешће у позитивном пословном резултату имају и сектори В-Рударство (161.324 милиона динара), С-Прерађивачка индустрија (119.578 милиона динара) и G-Трговина на велико и мало... (100.831 милион динара).

Пословни добитак **средњих привредних друштава** увећан је за 2,6% у поређењу са претходном годином и исказан је у износу од 260.013 милиона динара, што чини петину пословног резултата привреде. Највећи допринос том резултату дала су привредна друштва која су делатност обављала у оквиру сектора С-Прерађивачка индустрија (69.277 милиона динара), G-Трговина на велико и мало... (69.185 милиона динара) и F-Грађевинарство (37.348 милиона динара).

Нижи пословни добитак (за 1,1%) остварила су **мала привредна друштва**, код којих он износи 253.534 милиона динара. У томе највећи удео имају сектори G-Трговина на велико и мало... (78.188 милиона динара), С-Прерађивачка индустрија (42.673 милиона динара) и F-Грађевинарство (35.520 милиона динара).

Микро привредна друштва генерисала су свега 4,1% позитивног пословног резултата привреде, и то у износу од 51.847 милиона динара, што је за 5,9% мање од

прошлогодишњег. Највећи пословни добитак забележен је у секторима G-Трговина на велико и мало... (14.544 милиона динара), J-Информисање и комуникације (8.359 милиона динара) и M-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (7.823 милиона динара).

Сви сегменти привредних друштава према величини, осим микро друштава, исказали су финансијски губитак. Скоро три петине тог резултата односи се на **велика привредна друштва**, код којих он износи 58.701 милион динара и већи је за 74,3% у односу на претходну годину. Значајан утицај на овај раст имала су друштва из сектора G-Трговина на велико и мало..., будући да су у 2023. години исказала губитак из активности финансирања (12.209 милиона динара) након добитка претходне године (3.170 милиона динара) и друштва из сектора С-Прерађивачка индустрија, која су реализовала готово дуплиран губитак (19.555 милиона динара).

Средња привредна друштва увећала су губитак из финансијских активности више од три пута, на износ од 23.024 милиона динара. Према вредности тог губитка истичу се друштва из сектора С-Прерађивачка индустрија (9.863 милиона динара), D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (4.924 милиона динара) и L-Пословање некретнинама (4.191 милион динара). За разлику од њих, привредна друштва из сектора K-Финансијске делатности и делатности осигурања остварила су добитак из финансијских активности у износу од 11.705 милиона динара.

Мала привредна друштва исказала су финансијски губитак од 24.480 милиона динара, који је већи за 35,7% од прошлогодишњег. Претежни део тог губитка генерисала су друштва из сектора С-Прерађивачка индустрија (5.496 милиона динара), G-Трговина на велико и мало... (4.776 милиона динара) и F-Грађевинарство (3.774 милиона динара).

Добитак из финансијских активности исказала су само **микро привредна друштва**, и то у износу од 4.227 милиона динара који је умањен за 55,7%, преваходно услед смањења финансијског добитка у сектору А-Пољопривреда, шумарство и рибарство (са 1.323 милиона динара на 20 милиона динара) и раста финансијских губитака у секторима F-Грађевинарство (са 206 милиона динара на 1.244 милиона динара) и I-Услуге смештаја и исхране (са 75 милиона динара на 1.366 милиона динара).

Све групе привредних друштава према величини, изузев микро привредних друштава су прешле у сферу позитивног осталог резултата. Највећи добитак из осталих активности бележе **велика друштва** у износу од 8.309 милиона динара, а затим следе мала и средња друштва са 6.800 милиона динара и 2.663 милиона динара. Микро привредна друштва генерисала су губитак од седам милиона динара, који је умањен за више од три четвртине у односу на претходну годину.

Позитиван нето резултат реализовали су сви сегменти привреде са аспекта величине привредних друштава. **Велики системи** остварили су 57,4% привредног нето добитка, што износи 557.952 милиона динара, а он је увећан за 21,4%. Овом расту значајно је допринео прелазак у зону позитивног резултата привредних друштава из сектора D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (у 2023. години нето добитак 138.263 милиона динара, а у 2022.

Графикон 11: **Учешће великих привредних друштава у перформансама привреде**

години нето губитак 44.875 милиона динара). Према износу позитивног нето резултата истичу се и сектори В-Рударство (147.732 милиона динара), С-Прерађивачка индустрија (85.484 милиона динара) и Г-Трговина на велико и мало... (72.294 милиона динара), који су у односу на претходну годину смањили добитак за 28,7%, 35,7% и 10,4% респективно.

Незнатно мањи позитиван нето резултат у поређењу са претходном годином остварила су **средња привредна друштва**, код којих износи 194.708 милиона динара и чини петину добитка привреде. Претежни део тог добитка односи се на друштва из сектора Г-Трговина на велико и мало... (53.872 милиона динара), С-Прерађивачка индустрија (46.925 милиона динара) и F-Грађевинарство (31.242 милиона динара).

Мала привредна друштва исказала су позитиван нето резултат од 189.542 милиона динара, већи за 12,7% од прошлогодишњег. Према високом нето добитку издвајају се сектори Г-Трговина на велико и мало... (60.077 милиона динара), С-Прерађивачка индустрија (31.384 милиона динара) и F-Грађевинарство (27.356 милиона динара).

Смањење нето добитка у 2023. години (30,2%) бележе **микро привредна друштва**, која су исказала 30.243 милиона динара. Значајан утицај на пад добитка имала су друштва из сектора М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности и

F-Грађевинарство, код којих је снижен за 35,4% односно 83,6% (на 9.180 милиона динара односно 639 милиона динара), али и друштва из сектора А-Пољопривреда, шумарство и рибарство и С-Прерађивачка индустрија, која су увећала нето губитак (са 108 милиона динара на 2.762 милиона динара односно са 1.585 милиона динара на 4.052 милиона динара).

Око половине пословне имовине и капитала привреде (49,2% и 52,4%) поседују **велика друштва**, која су их ангажовала у износу од 11.478.545 милиона динара и 5.543.604 милиона динара, увећаном за 10,1% и 9,9%. Финансијски капацитети овог сегмента привреде су доминантно сконцентрисани у оквиру сектора С-Прерађивачка индустрија (2.822.825 милиона динара пословне имовине и 1.285.710 милиона динара капитала) и D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (2.079.739 милиона динара пословне имовине и 1.213.196 милиона динара капитала).

Средња привредна друштва располагала су са пословном имовином вредном 4.325.376 милиона динара и капиталом од 1.849.381 милион динара, који бележе раст за 5,2% и 6,2%, а у привредним капацитетима учествују са 18,5% и 17,5%. Са највреднијим финансијским ресурсима располагала су друштва у секторима С-Прерађивачка индустрија (1.026.083 милиона динара имовине и 508.943 милиона динара капитала)

Табела 17: Структура прихода, расхода и резултата према величини привредних друштава

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ							
	Велика		Средња		Мала		Микро	
	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.
Пословни приходи	8.742.994	107,9	3.961.954	98,2	3.863.132	98,5	1.558.308	97,5
Пословни расходи	8.049.054	107,1	3.701.940	97,9	3.609.598	98,5	1.506.461	97,6
I Пословни резултат	693.939	118,5	260.013	102,6	253.534	98,9	51.847	94,1
Финансијски приходи	109.963	113,8	42.550	90,1	20.486	98,2	31.807	92,9
Финансијски расходи	168.664	129,5	65.574	121,3	44.966	115,5	27.581	111,7
II Резултат из финансирања	-58.701	174,3	-23.024	337,8	-24.480	135,7	4.227	44,3
Приходи из осталих активности	146.659	135,0	68.989	108,2	77.639	110,4	46.758	81,4
Расходи из осталих активности	138.350	116,2	66.325	90,1	70.839	73,4	46.765	81,3
III Резултат из осталих активности	8.309	n/a	2.663	n/a	6.800	n/a	-7	22,6
Укупни приходи	8.999.615	108,3	4.073.492	98,3	3.961.256	98,7	1.636.873	96,8
Укупни расходи	8.356.068	107,6	3.833.839	98,1	3.725.403	98,0	1.580.807	97,2
IV Резултат из редовног пословања пре опорезивања	643.547	118,8	239.653	101,2	235.853	111,2	56.066	86,8
Позитиван нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	2.113	192,5	928	74,9	833	98,9	643	58,6
Негативан нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	2.855	80,5	2.795	146,6	3.187	161,7	5.057	152,6
V Резултат пре опорезивања	642.805	119,2	237.786	100,7	233.499	110,7	51.653	82,8
Нето добитак	681.876	109,8	256.356	99,5	237.179	97,1	121.742	94,6
Нето губитак	123.923	76,8	61.648	98,3	47.637	62,7	91.499	107,2
VI Нето резултат	557.952	121,4	194.708	99,9	189.542	112,7	30.243	69,8

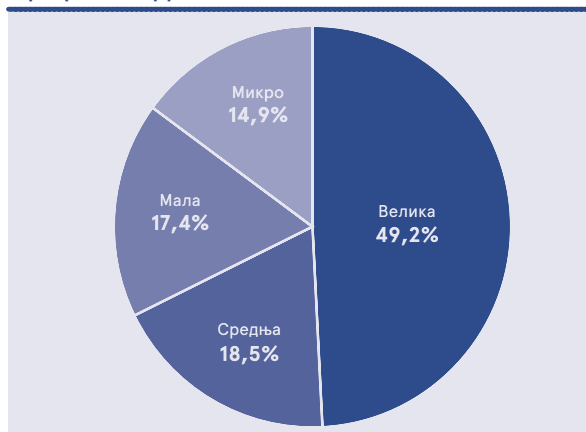
и G-Трговина на велико и мало... (825.627 милиона динара имовине и 389.778 милиона динара капитала).

Мала привредна друштва учествовала су са 17,4% у имовини и 18,4% у капиталу свих привредних друштава, што износи 4.073.179 милиона динара и 1.946.302 милиона динара. У оквиру овог сегмента привреде са највише имовине и капитала пословала су друштва из сектора G-Трговина на велико и мало... (989.213 милиона динара имовине и 470.376 милиона динара капитала) и C-Прерађивачка индустрија (706.185 милиона динара имовине и 351.055 милиона динара капитала).

За своје пословање најмање ресурса су користила **микро привредна друштва**, и то 3.472.420 милиона динара пословне имовине и 1.246.935 милиона динара капитала. Према вредности пословне имовине и капитала издвајају се сектори G-Трговина на велико и мало... (633.246 милиона динара односно 213.059 милиона динара), F-Грађевинарство (616.548 милиона динара односно 180.062 милиона динара) и C-Прерађивачка индустрија (469.047 милиона динара односно 169.147 милиона динара).

Највише позајмљених извора финансирања (41,7%) прибавила су **велика друштва**, чији је укупан дуг 5.993.113 милиона динара увећан за 9,9% у односу на претходну годину. Највеће укупне обавезе исказала су друштва из сектора C-Прерађивачка индустрија (1.552.892 милиона динара), G-Трговина на велико и мало... (908.851 милиона динара) и D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (885.422 милиона динара).

Графикон 12: **Пословна имовина према величини привредних друштава**

Према укупном задужењу од 3.480.072 милиона динара, затим, следе **микро привредна друштва**, која учествују са 24,2% у укупним обавезама привреде. Из позајмљених извора своје пословање највише су финансирала друштва из сектора C-Прерађивачка индустрија (704.974 милиона динара), G-Трговина на велико и мало... (669.279 милиона динара) и F-Грађевинарство (562.440 милиона динара).

Средња и мала привредна друштва на крају 2023. године дуговала су 2.673.881 милион динара и 2.221.846 милиона динара, што чини 18,6% и 15,5% укупног задужења свих привредних друштава. У томе значајан удео имају средња и мала друштва из сектора C-Прерађивачка индустрија

Табела 18: **Структура пословне имовине према величини привредних друштава**

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ							
	Велика		Средња		Мала		Микро	
	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.
A. Уписани а неуплаћени капитал	18.788	223,3	4.969	115,3	5.873	109,1	33.190	109,1
Б. Стална имовина	7.403.964	108,6	2.253.645	103,2	1.878.958	105,6	1.686.343	109,9
Нематеријална имовина	469.491	104,3	67.494	116,3	31.857	96,8	59.855	125,6
Некретнине, постројења и опрема	6.078.315	108,9	1.905.245	104,6	1.490.799	102,3	1.075.560	106,6
Биолошка средства	162.092	100,0	30.675	99,3	9.969	136,4	13.740	98,6
Дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања	677.795	112,2	244.664	92,1	340.357	126,5	472.423	118,9
Дугорочна активна временска разграничења	16.271	105,0	5.567	83,9	5.976	48,7	64.764	96,8
В. Одложена пореска средства	21.374	114,8	8.848	108,3	5.139	99,5	1.854	102,5
Г. Обртна имовина	4.034.419	112,5	2.057.914	107,4	2.183.209	104,6	1.751.034	102,2
Залихе	1.339.256	108,1	749.231	102,4	829.801	103,8	535.476	101,3
Потраживања по основу продаје	1.269.715	121,1	624.744	104,3	673.800	105,8	383.609	97,5
Остала краткорочна потраживања	321.804	99,1	117.264	115,6	130.528	102,9	258.294	98,7
Краткорочни финансијски пласмани	270.463	170,1	193.359	118,8	178.235	119,1	276.433	109,0
Готовина и готовински еквиваленти	562.461	104,5	297.908	117,3	322.422	99,7	245.726	105,7
Краткорочна активна временска разграничења	270.720	97,7	75.408	112,9	48.423	94,5	51.497	120,5
Д. Укупна актива = Пословна имовина	11.478.545	110,1	4.325.376	105,2	4.073.179	105,1	3.472.420	105,9

(534.249 милиона динара односно 383.343 милиона динара), G-Трговина на велико и мало... (449.848 милиона динара односно 532.722 милиона динара) и F-Грађевинарство (429.717 милиона динара односно 412.548 милиона динара).

Велика привредна друштва располагала су са највише сопствених извора финансирања у износу од 5.466.644 милиона динара, који је повећан за 10,1%. Будући да је раст укупних обавеза био тек нешто спорији (9,9%), рачио сопственог капитала и степен укупне задужености су у нивоу прошлогодишњих вредности, односно 47,7% и 1,10. Сопствени капитал **малих привредних друштава** од 1.845.460 милиона динара увећан је за 9,4% у односу на претходну годину, а како су обавезе расле знатно споријим темпом (1,7%) рачио сопственог капитала је порастао са 43,6% на 45,4%, док је степен укупне задужености опао са 1,29 на 1,20. **Средња привредна друштва** исказала су 1.646.526 милиона динара сопствених извора финансирања и код њих је, такође, присутан бржи раст сопствених извора (7,3%) у односу на укупне обавезе (3,9%), па су забележена блага позитивна кретања рачио сопственог капитала - пораст са 37,4% на 38,1% и степена укупне задужености - пад са 1,68 на 1,62. Као и претходне године, губитак **микро привредних друштава** превазилази је вредност капитала.

Највећи укупан губитак на нивоу привреде (45,9%) кумулирала су **микро привредна друштва**, и то у износу од 1.852.103 милиона динара, који је мањи за 1,9% од прошлогодишњег. На губитак изнад висине капитала односи се 1.254.586 милиона динара, што чини 78,1% тог губитка свих привредних

друштава. Највише укупног губитка носе друштва из сектора С-Прерађивачка индустрија (522.459 милиона динара), G-Трговина на велико и мало... (371.269 милиона динара) и M-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (302.223 милиона динара).

Велики системи на крају 2023. године бележе губитак од 1.195.523 милиона динара већи за 6,2%, што чини 29,6% губитка привреде. Губитак изнад висине капитала исказан је у износу од 58.172 милиона динара и умањен је за 16,6%. Највећи удео у укупном губитку имају друштва из сектора С-Прерађивачка индустрија (369.134 милиона динара) и D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (362.458 милиона динара).

Средња привреда друштва генерисала су укупан губитак од 553.192 милиона динара, који је повећан за 4,3%, а од тога се 197.886 милиона динара односи на губитак изнад висине капитала. Највећи износ губитка евидентиран је у секторима С-Прерађивачка индустрија (91.374 милиона динара), M-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (88.525 милиона динара) и D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (70.856 милиона динара).

Укупан губитак **малих привредних друштава** благо је увећан (2,6%) и исказан је у износу од 436.636 милиона динара, а губитак превазилази износ капитала за 94.969 милиона динара. Нешто мање од трећине тог губитка кумулирано је у сектору С-Прерађивачка индустрија (133.826 милиона

Табела 19: Структура извора финансирања према величини привредних друштава

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ							
	Велика		Средња		Мала		Микро	
	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.
A. Капитал	5.543.604	109,9	1.849.381	106,2	1.946.302	108,9	1.246.935	104,8
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	2.051.487	120,8	957.969	106,9	626.119	100,5	757.680	105,3
Дугорочна резервисања	148.373	103,4	38.654	119,1	27.907	103,9	86.576	97,9
Дугорочне обавезе	1.892.906	122,8	914.657	106,3	581.418	98,9	663.119	105,7
Дугорочна пасивна временска разграничења	10.208	80,8	4.658	140,3	16.794	211,3	7.985	194,8
В. Одложене пореске обавезе	144.018	100,5	22.413	95,8	13.410	98,0	5.583	124,8
Г. Дугорочни одложени приходи и примљене донације	311.510	110,9	89.494	103,5	8.297	101,4	6.287	106,3
Д. Краткорочна резервисања и краткорочне обавезе	3.486.098	104,6	1.604.005	102,4	1.574.020	102,3	2.710.521	102,8
Краткорочна резервисања	9.525	125,3	3.188	92,1	3.537	157,9	2.202	37,3
Краткорочне финансијске обавезе	992.289	90,5	479.134	90,2	385.135	103,4	765.251	101,2
Примљени аванси, депозити и кауције	343.641	107,5	253.266	135,8	268.148	103,3	222.154	109,3
Обавезе из пословања	1.518.648	117,4	636.836	101,3	708.072	102,0	1.211.541	103,7
Остале краткорочне обавезе	320.352	99,1	166.909	109,3	154.284	100,1	461.242	101,5
Краткорочна пасивна временска разграничења	301.641	103,3	64.672	100,5	54.845	96,4	48.130	99,1
Ђ. Губитак изнад висине капитала	58.172	83,4	197.886	97,5	94.969	99,6	1.254.586	98,3
Е. Укупна пасива	11.478.545	110,1	4.325.376	105,2	4.073.179	105,1	3.472.420	105,9

динара), а значајан део носе и сектори L-Пословање некретнинама (70.686 милиона динара) и G-Трговина на велико и мало... (55.158 милиона динара).

Сви делови привреде са аспекта величине бележе нижу стопу изгубљеног капитала у односу на претходну годину. Велика привредна друштва исказала су најнижу стопу изгубљеног капитала од 17,9%, а затим следе мала и средња друштва са 19,1% и 25,2%. Микро привредна друштва су забележила највећу стопу изгубљеног капитала од 102,3%.

Мала привредна друштва су, и у 2023. години, пословала са највећим позитивним нето обртним капиталом на нивоу привреде, који износи 600.917 милиона динара и увећан је за 11,4%. За потпуно финансирање залиха дугорочним изворима недостајало им је 228.883 милиона динара, што је 11,9% мање него у претходној години. Са највише позитивног нето обртног капитала издвајају се сектори G-Трговина на велико и мало... (297.476 милиона динара) и C-Прерађивачка индустрија (123.991 милион динара).

И **средња привредна друштва** су имала повољну финансијску структуру, будући да су исказала 440.344 милиона динара позитивног нето обртног капитала, што је за 32,1% више у поређењу са прошлогодишњим. Њима је за успостављање стабилног начина финансирања било потребно још 308.887 милиона динара дугорочног капитала, односно 22,4% мање него у 2022. години.

Привредна друштва из сектора G-Трговина на велико и мало... и C-Прерађивачка индустрија забележила су највећи износ позитивног нето обртног капитала (206.872 милиона динара и 176.708 милиона динара).

Велика привредна друштва су сталну имовину и део залиха у износу од 425.678 милиона динара финансирала дугорочним капиталом, који је 3,2 пута већи него у претходној години. За адекватно финансирање залиха недостајало им је још 913.578 дугорочних извора, што је за 17,7% мање на годишњем нивоу. Према вредности позитивног нето обртног капитала истичу се сектори C-Прерађивачка индустрија (278.130 милиона динара) и G-Трговина на велико и мало...(215.474 милиона динара), док према вредности негативног нето обртног капитала предњачи сектор D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (94.828 милиона динара), у коме је мањи за 54,2% од прошлогодишњег.

Микро привредна друштва су у 2023. години део сталне имовине у вредности од 963.216 милиона динара финансирала из краткорочних извора, што је на годишњем нивоу раст од 4,0%. За потпуну покривеност сталне имовине и залиха недостајало им је 1.498.692 милиона динара дугорочних извора, односно 3,0% више у односу на 2022. годину. Највећи негативан нето обртни капитал исказала су друштва из сектора C-Прерађивачка индустрија (350.790 милиона динара) и M-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (186.892 милиона динара).

4. ПОСЛОВАЊЕ ОДАБРАНИХ СЕГМЕНАТА ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

4.1 ФИНАНСИЈСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ ЈАВНИХ ПРЕДУЗЕЋА

Функционисање области привредног система од општег интереса поверено је јавним предузећима, која су у 2023. години допринела позитивном пословању привреде.

Обавезу достављања редовних годишњих финансијских извештаја за 2023. годину имало је 538 јавних предузећа, од чега је њих 523 то и испунило. У прелиминарну збирну обраду укључени су извештаји за **521 јавно предузеће**, које је запошљавало 89.651 радника, при чему је број предузећа мањи за девет него претходне године, а број запослених за 20.506. На укупне перформансе јавних предузећа и дате трендове значајано је утицала промена правне форме јавног предузећа у акционарско друштво током 2023. године код донедавно главног носиоца тих перформанси ЕПС АД БЕОГРАД, што се одразило како на смањење броја запослених, тако и на резултате пословања, пословну имовину и изворе финансирања. Истовремено, утицај је евидентан и у перформансама јавних предузећа на нивоу сектора D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, али и код перформанси великих јавних предузећа.

Највећи број јавних предузећа (211) пословао је у сектору E-Снабдевање водом и управљање отпадним водама, контролисање процеса, а са великим бројем предузећа издвајају се и сектори F-Грађевинарство и D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, у којима их је било 61 и 54. Према броју запослених, водећа су јавна предузећа из сектора E-Снабдевање водом и управљање отпадним водама, контролисање процеса, која су запошљавала 30.894 радника, што је 99 више него 2022. године. Такође, истичу се и јавна предузећа из сектора H-Саобраћај и складиштење, са 24.016 радника. Осим њих, и јавна предузећа из сектора D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација ангажовала су велики број запослених - њих 7.307, упркос смањењу од чак 20.064 радника. Међу јавним предузећима, највише је било малих и микро - 251 односно 137, док се са средњом величином издвојило њих 105. Великих јавних предузећа је било 28 (29 претходне године), а она су у 2023. години ангажовала 29,8% мање запослених, односно укупно 48.576 радника.

Услед поменуте статусне промене ЕПС АД БЕОГРАД, у 2023. години смањен је утицај јавних предузећа на укупне финансијске перформансе привреде. Та предузећа, која чине свега 0,5% од укупног броја привредних друштава, учествовала су са 6,9% у броју запослених и генерисала су 3,3% пословних прихода. У оствареним резултатима њихов удео је 4,5% у нето губитку (претходне године 23,6%) и 1,7% у нето добитку привреде (1,3% у 2022. години). Посматрано са аспекта финансијских капацитета, у пословној имовини и капиталу јавна предузећа су учествовала са 8,4% и 10,6%, при чему се на њих односи и 7,2% укупно кумулираног губитка привреде.

Резултати пословања

Промене у делу прихода, расхода и резултата јавних предузећа током 2023. године умногоме су последица изласка ЕПС АД БЕОГРАД из статуса јавног предузећа, који је као велики систем у претходним годинама одређивао резултате овог сегмента привреде. Тако су **укупни приходи** исказани у висини од 634.318 милиона динара опали за 35,9% у поређењу са прошлогодишњим, док су **укупни расходи** од 623.722 милиона динара нижи за 41,4%. Укупне приходе и расходе највећим делом су остварила предузећа из сектора D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (41,2% и 39,9%), као и предузећа из сектора E-Снабдевање водом и управљање отпадним водама, контролисање процеса (16,7% и 16,8%). Када је реч о величини, значајан допринос су дала велика предузећа са генерисаних 73,5% укупних прихода, односно 73,3% укупних расхода.

Сличан тренд присутан је и код пословних активности, где су **пословни приходи** од 600.609 милиона динара смањени по стопи од 36,9%, док су нешто бржим темпом (42,2%) опадали **пословни расходи** исказани у износу од 582.401 милион динара. С тим у вези, у делу **пословног резултата** остварен је добитак од 18.209 милиона динара, за разлику од претходне године када је губитак из пословних активности износио 55.852 милиона динара.

Финансијски приходи су за четвртину нижи у поређењу са прошлогодишњим и исказани су у висини од 13.069

Графикон 13: Учешће јавних предузећа у перформансама привреде у 2023. и 2022. години

Табела 20: Структура прихода, расхода и резултата јавних предузећа

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2023	2022	
Пословни приходи	600.609	952.064	63,1
Пословни расходи	582.401	1.007.916	57,8
I Пословни резултат	18.209	-55.852	n/a
Финансијски приходи	13.069	17.400	75,1
Финансијски расходи	15.268	19.092	80,0
II Резултат из финансирања	-2.200	-1.691	130,1
Приходи из осталих активности	20.640	19.689	104,8
Расходи из осталих активности	26.052	37.394	69,7
III Резултат из осталих активности	-5.412	-17.705	30,6
Укупни приходи	634.318	989.154	64,1
Укупни расходи	623.722	1.064.402	58,6
IV Резултат из редовног пословања пре опорезивања	10.597	-75.248	n/a
Позитиван нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	283	602	47,0
Негативан нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	899	569	158,0
V Резултат пре опорезивања	9.981	-75.215	n/a
VI Нето резултат	7.308	-74.940	n/a

милиона динара. Њихов пад је последица за 56,2% мањих позитивних курсних разлика (2.140 милиона динара), а они се претежно односе на приходе од камата (9.132 милиона динара), који су готово непромењене вредности. С друге стране, **финансијски расходи** умањени су за петину, на 15.268 милиона динара, а опадање споријим темпом у односу на финансијске приходе обезбедили су увећани расходи камата, по стопи од 11,8%, који чине 89,1% ове категорије (13.599 милиона динара). Услед наведеног, **губитак из финансирања** је повећан за 30,1% на годишњем нивоу и износи 2.200 милиона динара.

Приходи из осталих активности, већи за 4,8%, у износу од 20.640 милиона динара, праћени су значајнијим падом **расхода** по истом основу (30,3%), који износе 26.052 милиона динара, тако да је **губитак из осталих активности** током 2023. године свега 30,6% прошлогодишње вредности, односно 5.412 милиона динара.

Јавна предузећа су у 2023. години остварила **позитиван нето резултат** у износу од 7.308 милиона динара, након губитка од 74.940 милиона динара претходне године. Преокрет у резултату је последица за 37,7% већег нето добитка који је реализован у висини од 22.058 милиона динара, као и значајног пада нето губитка, који чини 16,2% губитка у 2022. години и износи 14.750 милиона динара. Од 521 јавног предузећа обухваћеног прелиминарном збирном обрадом, 347 је остварило нето добитак (три више него претходне године), 157 је исказало нето губитак (12 мање у посматраном периоду), док непромењен број – њих 17, није приказао нето резултат.

Прелазак у позитивну сферу пословања јавна предузећа дугују сектору D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, који је, после губитка у претходној години од 67.431 милион динара, у 2023. години исказао добитак од 10.198 милиона динара, те је тако носилац две трећине позитивног нето резултата свих предузећа. Истовремено,

Табела 21: Резултати пословања јавних предузећа

О П И С	ГОДИНА			
	2023		2022	
	Износ (у мил. динара)	Број јавних предузећа	Износ (у мил. динара)	Број јавних предузећа
1. Нето добитак	22.058	347	16.015	344
2. Нето губитак	14.750	157	90.956	169
3. Без исказаног нето резултата	-	17	-	17
Нето резултат	7.308	521	-74.940	530

и сектор Н-Саобраћај и складиштење бележи добитак од 2.615 милиона динара након губитка од 1.902 милиона динара у 2022. години. Предузећа из сектора А-Пољопривреда, шумарство и рибарство и Г-Трговина на велико и мало... остала су у оквирима позитивног резултата, при чему су прва остварила добитак нижи за 2,9% и он износи 794 милиона динара, док су друга увећала позитиван резултат за 45,7%, на износ од 609 милиона динара. С друге стране, са негативним нето резултатом пословао је сектор F-Грађевинарство, чији је губитак увећан по стопи од 30,7% и генерисан у висини од 6.614 милиона динара, али и сектор В-Рударство са губитком од 1.378 милиона динара, мањим за 22,7% од прошлогодишњег.

Позитиван нето резултат исказала су велика и средња јавна предузећа, уз добитак од 6.549 милиона динара и 835 милиона динара, на супрот негативном резултату из 2022. године (73.501 милион динара односно 1.499 милиона динара), а прате их мала предузећа са 2,4 пута већим добитком од 54 милиона динара. Једини преокрет у резултату евидентиран је код микро јавних предузећа, која су у 2023. години забележила негативан нето резултат од 129 милиона динара, за разлику од претходне године када су пословала са добитком (38 милиона динара).

Пословна имовина и извори финансирања

Изузимање ЕПС АД БЕОГРАД из јавних предузећа значајно је утицало на промене код пословне имовине и извора финансирања у посматраном периоду. **Пословна имовина** јавних предузећа бележи пад за трећину у поређењу са прошлогодишњом и исказана је у вредности од 1.950.654 милиона динара. У оквиру ње најзаступљенија је стална имовина (82,5%), с тим да се 1.344.769 милиона динара односи на некретнине, постројења и опрему.

Поред тога, **капитал** је смањен по стопи од 31,4% на износ од 1.124.609 милиона динара, а као највеће категорије издвајају се основни капитал у висини од 657.287 милиона динара и резерве забележене на нивоу од 397.853 милиона динара.

Секторски посматрано, на јавна предузећа из сектора F-Грађевинарство односи се 30,4% пословне имовине и 36,0% капитала свих предузећа, при чему је вредност пословне имовине остала готово непромењена и износи 592.698 милиона динара, док је капитал умањен за 2,0%, на 405.299 милиона динара. Затим, предузећа из сектора D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација носе четвртину пословне имовине са износом од 501.744 милиона динара и 18,4% капитала од 206.939 милиона динара, с тим да су они на годишњем нивоу значајно умањени – за 67,9% и 71,4% (као последица промене правне форме ЕПС АД БЕОГРАД). Гледано према величини, финансијски капацитети су сконцентрисани преваходно у великим системима, што се огледа у доприносу од 83,6% вредности пословне имовине односно 87,6% износу капитала.

Услед поменутих промена код јавних предузећа у 2023. години **укупне обавезе** су опале за 34,8%, до износа од 889.383 милиона динара. У њима доминирају краткорочна резервисања и краткорочне обавезе са 466.553 милиона динара, ниже за 39,9%, док су дугорочна резервисања и обавезе чији је износ 238.638 милиона динара умањени по стопи од 29,0% на годишњем нивоу. Нешто спорији пад од обавеза (32,7%) бележе сопствени извори финансирања, исказани у вредности од 1.061.138 милиона динара, што је утицало на благи раст рачица сопственог капитала са 53,6% на 54,4%, док је степен укупне задужености смањен са 0,86 на 0,84, при чему су посматрани параметри јавних предузећа бољи него код привреде (38,3% и 1,61).

Табела 22: Структура пословне имовине јавних предузећа

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2023	2022	
А. Уписани а неуплаћени капитал	133	1.542	8,6
Б. Стална имовина	1.610.081	2.408.586	66,8
Нематеријална имовина	16.275	22.337	72,9
Некретнине, постројења и опрема	1.344.769	2.144.214	62,7
Биолошка средства	169.184	169.693	99,7
Дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања	79.822	72.300	110,4
Дугорочна активна временска разграничења	31	40	76,9
В. Одложена пореска средства	1.333	1.280	104,1
Г. Обртна имовина	339.107	530.615	63,9
Залихе	127.881	163.945	78,0
Потраживања по основу продаје	72.060	126.701	56,9
Остала краткорочна потраживања	29.967	121.578	24,6
Краткорочни финансијски пласмани	31.342	16.938	185,0
Готовина и готовински еквиваленти	45.448	56.194	80,9
Краткорочна активна временска разграничења	32.408	45.259	71,6
Д. Укупна актива = Пословна имовина	1.950.654	2.942.024	66,3

Табела 23: Структура извора финансирања јавних предузећа

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2023	2022	
A. Капитал	1.124.609	1.639.868	68,6
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	238.638	336.000	71,0
Дугорочна резервисања	26.013	59.057	44,0
Дугорочне обавезе	210.790	275.189	76,6
Дугорочна пасивна временска разграничења	1.835	1.754	104,6
В. Одложене пореске обавезе	22.315	89.137	25,0
Г. Дугорочни одложени приходи и примљене донације	161.877	161.334	100,3
Д. Краткорочна резервисања и краткорочне обавезе	466.553	776.710	60,1
Краткорочна резервисања	36	41	87,2
Краткорочне финансијске обавезе	225.555	358.554	62,9
Примљени аванси, депозити и кауције	40.300	31.932	126,2
Обавезе из пословања	96.136	184.482	52,1
Остале краткорочне обавезе	59.661	142.806	41,8
Краткорочна пасивна временска разграничења	44.867	58.894	76,2
Ђ. Губитак изнад висине капитала	63.338	61.025	103,8
Е. Укупна пасива	1.950.654	2.942.024	66,3

Као и претходне године, највише екстерних извора финансирања користила су јавна предузећа из сектора D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, чије су укупне обавезе, иако ниже за 61,4%, исказане у висини од 339.368 милиона динара. Према износу задужења издваја се и сектор F-Грађевинарство са 187.646 милиона динара укупног

гове вредности, у износу од 99.042 милиона динара, а он је увећан за 7,0% у односу на претходну годину. Поред тога, сектор D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација исказао је кумулирани губитак од 63.921 милион динара, што представља свега 17,6% прошлогодишњег износа. Највећа концентрација укупног губитка је код вели-

Табела 24: Укупни губици јавних предузећа

О П И С	ГОДИНА			
	2023		2022	
	Износ (у мил. динара)	Број јавних предузећа	Износ (у мил. динара)	Број јавних предузећа
1. Губитак	291.921	302	579.568	304
2. Губитак изнад висине капитала	63.338	74	61.025	75

дуга, увећаног за 4,9% у поређењу са 2022. годином. Са аспекта величине, велика предузећа су забележила укупне обавезе у износу од 666.326 милиона динара, при чему су оне мање за 42,0% од прошлогодишњих, док су се још једну годину за редом најмање задуживала микро предузећа – 5.481 милион динара укупног дуга, увећаног по стопи од 18,1%.

Кумулирани губитак јавних предузећа је преполовљен у односу на претходну годину и износи 291.921 милион динара, с тим да се 63.338 милиона динара односи на губитак изнад висине капитала, који је увећан за 3,8% на годишњем нивоу. Укупан губитак су исказала 302 јавна предузећа, а од тог броја код њих 74 је он изнад висине капитала.

Главни носиоци укупног губитка свих јавних предузећа су из сектора F-Грађевинарство, која су генератори трећине ње-

ких система, где он износи 201.484 милиона динара и умањен је за 58,9% у поређењу са 2022. годином. Такође, нижи кумулиран губитак исказала су и мала предузећа, при чему је након пада од 11,5% исти забележен у висини од 9.123 милиона динара.

Нето обртни капитал јавних предузећа је и у 2023. години био негативан и износи 148.428 милиона динара, а смањен је по стопи од 55,6%. За потпуно покриће сталне имовине и залиха дугорочним изворима финансирања недостајало им је 276.310 милиона динара, односно 44,5% мање него претходне године.

Проблеме у финансирању сталне имовине највише су имала предузећа из сектора F-Грађевинарство и D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, чији

је негативан нето обртни капитал од 103.786 милиона динара и 62.334 милиона динара, већи за 7,8% односно мањи за 73,2% од прошлогодишњег. За превазилажење потешкоћа и адекватно финансирање сталне имовине и залиха овим секторима је недостајало 106.709 милиона динара, односно 140.443 милиона динара дугорочних извора. Насупрот томе, јавна предузећа из сектора Г-Трговина на велико и мало... бележе 2,1 пут већи позитиван нето обртни капитал у висини од 44.699 милиона динара, чиме је обезбеђена потпуна покривеност залиха дугорочним изворима финансирања. Сва јавна предузећа разврстана према величини исказала су негативан нето обртни капитал, с тим да је највећи код великих предузећа и износи 104.938 милиона динара, што је за 63,7% мање у поређењу са претходном годином. За стабилно финансирање њима је недостајало 223.749 милиона динара дугорочних извора, за разлику од 2022. године када је тај износ био готово дупло већи. Наспрам великих, микро предузећа су забележила најмањи негативан нето обртни капитал од 3.295 милиона динара, који је за 67,6% увећан на годишњем нивоу, а за оптимално финансирање недостајало им је 3.418 милиона динара дугорочног капитала односно 46,4% више него у претходној години.

4.2 ФИНАНСИЈСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА У СТЕЧАЈУ И ЛИКВИДАЦИЈИ

Крајем 2023. године поступак стечаја и ликвидације спроводио се за укупно **5.499 привредних друштава**⁶, која представљају 5,0% од укупног броја друштава у Републици Србији, а она су запошљавала **2.425 радника** (у 2022. години 5.975 друштава са 2.134 радника).

Гледано према секторима привредна друштва у стечају и ликвидацији су најзаступљенија у секторима Г-Трговина на велико и мало... (1.748 или 31,8% друштава и 275 или 11,3% радника) и С-Прерађивачка индустрија (1.014 или 18,4% друштава и 784 или 32,3% радника). Према великом броју друштава издвајају се и сектори М-Стручне, научне, иновационе

Графикон 14: Учешће привредних друштава у стечају и ликвидацији у перформансама привреде

⁶ Од 5.499 привредних друштава у стечају и ликвидацији 36 су јавна предузећа

и техничке делатности (569 или 10,4%) и Ф-Грађевинарство (489 или 8,9%), а према броју запослених сектор В-Рударство (435 или 17,9%).

Када је реч о величини привредних друштава у стечају и ликвидацији доминирају микро друштва, којих је било 5.421 или 98,6%, а у њима је било запослено 1.060 или 43,7% радника. Поред тога, више од петине запослених ангажовало је 10 средњих друштава.

Сегмент привредних друштава у стечају и ликвидацији бележи скромно учешће у укупним приходима и нето добитку целе привреде (0,2% односно 0,4%), док је у нето губитку њихов удео 6,6%.

Истовремено, на њих се односи 2,1% пословне имовине и 0,6% капитала свих привредних друштава, али и 24,9% кумулираног губитка.

На укупне финансијске перформансе привредних друштава у стечају и ликвидацији превасходно су утицала привредна друштва која су пословала у секторима С-Прерађивачка индустрија, Г-Трговина на велико и мало..., М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности и Ф-Грађевинарство, чије је просечно учешће 21,8%, 17,9%, 13,6% и 13,2% редом. Поред тога, са аспекта величине преовлађујући је утицај микро друштава, уз просечан удео од 78,2%.

Резултати пословања

Привредна друштва у стечају и ликвидацији су у 2023. години остварила **укупне приходе** од 27.975 милиона динара, који су за 12,9% мањи у односу на претходну годину. Истовремено, бележе **укупне расходе** од 38.002 милиона динара, који су тек незнатно повећани (0,4%).

Три петине укупних прихода остварено је обављањем примарне делатности, при чему су пословни приходи повећани за 7,5% на годишњем нивоу и износе 16.947 милиона динара. Њихов главни део чине приходи од продаје производа и услуга (9.736 милиона динара) и приходи од продаје робе (4.948 милиона динара). Финансијски приходи су више него дуплирани и исказани су у висини од 3.398 милиона динара, док су приходи по основу обављања осталих активности скоро преполовљени, на износ од 7.630 милиона динара.

На страни расхода највећи део се односи на пословне расходе у вредности од 21.365 милиона динара, већој за 6,7% у поређењу са претходном годином. Финансијски расходи су опали за 28,8%, на 1.683 милиона динара, док су расходи из осталих активности смањени за 3,2% и исказани су у нивоу од 14.954 милиона динара.

Као и претходних година, и у 2023. години, привредна друштва у стечају и ликвидацији су пословала са **негативним нето резултатом**, а њихов губитак износи 15.537 милиона динара и повећан је за 91,3% у односу на прошлогодишњи. Нето губитак од 21.327 милиона динара, већи за 7,4%, исказало је 2.291 друштво, док је нето добитак преполовљен, на износ од 5.790 милиона динара, а реализовала су га 452 друштва. Нето резултат није евидентирало 2.756 друштава у стечају и ликвидацији.

Табела 25: Структура прихода, расхода и резултата привредних друштава у стечају и ликвидацији

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2023	2022	
Пословни приходи	16.947	15.770	107,5
Пословни расходи	21.365	20.030	106,7
I Пословни резултат	-4.417	-4.259	103,7
Финансијски приходи	3.398	1.665	204,1
Финансијски расходи	1.683	2.365	71,2
II Резултат из финансирања	1.715	-699	n/a
Приходи из осталих активности	7.630	14.665	52,0
Расходи из осталих активности	14.954	15.453	96,8
III Резултат из осталих активности	-7.325	-788	929,6
Укупни приходи	27.975	32.101	87,1
Укупни расходи	38.002	37.847	100,4
IV Резултат из редовног пословања пре опорезивања	-10.027	-5.747	174,5
Позитиван нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	183	565	32,4
Негативан нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	5.139	2.449	209,8
V Резултат пре опорезивања	-14.983	-7.631	196,3
VI Нето резултат	-15.537	-8.123	191,3

Табела 26: Резултати пословања привредних друштава у стечају и ликвидацији

О П И С	ГОДИНА			
	2023		2022	
	Износ (у мил. динара)	Број пр. друштава у стечају и ликвидацији	Износ (у мил. динара)	Број пр. друштава у стечају и ликвидацији
1. Нето добитак	5.790	452	11.742	483
2. Нето губитак	21.327	2.291	19.865	2.546
3. Без исказаног нето резултата	-	2.756	-	2.946
Нето резултат	-15.537	5.499	-8.123	5.975

Од 36 јавних предузећа која су била у поступку стечаја и ликвидације њих 19 је исказало нето губитак у висини од 82 милиона динара, док их је пет пословало позитивно остваривши нето добитак од 81 милион динара, а 12 није приказало нето резултат.

Пословна имовина и извори финансирања

Пословна имовина привредних друштава у стечају и ликвидацији на крају 2023. године износи 500.507 милиона динара и смањена је за 6,4% у поређењу са претходном годином, док је **капитал** вредео 65.815 милиона динара и увећан је за 5,8%.

У оквиру пословне имовине, улагања у сталну имовину су 185.391 милион динара и мања су за 5,0%, а њихов највећи

део односи се на некретнине, постројења и опрему (81.771 милион динара), дугорочна активна временска разграничења (59.026 милиона динара) и дугорочне финансијске пласмане и дугорочна потраживања (37.308 милиона динара).

Обртна имовина је исказана у вредности од 314.572 милиона динара и смањена је за 7,2%. Трећину чине остала краткорочна потраживања (103.695 милиона динара), а значајан удео имају и залихе (64.309 милиона динара), краткорочни финансијски пласмани (58.262 милиона динара) и потраживања по основу продаје (52.219 милиона динара).

У структури извора финансирања друштава у стечају и ликвидацији преовлађују позајмљени извори, при чему **укупне обавезе** износе 1.180.699 милиона динара и умањене су

Табела 27: Структура пословне имовине привредних друштава у стечају и ликвидацији

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2023	2022	
А. Уписани а неуплаћени капитал	362	457	79,2
Б. Стална имовина	185.391	195.096	95,0
Нематеријална имовина	4.095	3.901	105,0
Некретнине, постројења и опрема	81.771	90.765	90,1
Биолошка средства	3.191	3.306	96,5
Дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања	37.308	37.422	99,7
Дугорочна активна временска разграничења	59.026	59.703	98,9
В. Одложена пореска средства	182	362	50,4
Г. Обртна имовина	314.572	338.993	92,8
Залихе	64.309	67.324	95,5
Потраживања по основу продаје	52.219	54.009	96,7
Остала краткорочна потраживања	103.695	124.149	83,5
Краткорочни финансијски пласмани	58.262	57.065	102,1
Готовина и готовински еквиваленти	18.430	20.144	91,5
Краткорочна активна временска разграничења	17.657	16.302	108,3
Д. Укупна актива = Пословна имовина	500.507	534.908	93,6

за 20,6% на годишњем нивоу. Задуживање тих друштава је превасходно било на кратак рок и њихова краткорочна резервисања и краткорочне обавезе су у нивоу од 969.429

милиона динара, што је пад за 23,3%, док су дугорочна резервисања и обавезе исказани у износу од 209.681 милион динара, нижем за 5,3%.

Табела 28: Структура извора финансирања привредних друштава у стечају и ликвидацији

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2023	2022	
А. Капитал	65.815	62.201	105,8
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	209.681	221.406	94,7
Дугорочна резервисања	75.153	75.824	99,1
Дугорочне обавезе	134.414	145.419	92,4
Дугорочна пасивна временска разграничења	114	163	70,0
В. Одложене пореске обавезе	1.475	1.912	77,2
Г. Дугорочни одложени приходи и примљене донације	114	96	118,5
Д. Краткорочна резервисања и краткорочне обавезе	969.429	1.263.126	76,7
Краткорочна резервисања	361	5.177	7,0
Краткорочне финансијске обавезе	211.486	232.963	90,8
Примљени аванси, депозити и кауције	27.848	30.361	91,7
Обавезе из пословања	442.056	695.343	63,6
Остале краткорочне обавезе	272.101	282.257	96,4
Краткорочна пасивна временска разграничења	15.577	17.025	91,5
Ђ. Губитак изнад висине капитала	746.007	1.013.833	73,6
Е. Укупна пасива	500.507	534.908	93,6

Табела 29: Укупни губици привредних друштава у стечају и ликвидацији

О П И С	ГОДИНА			
	2023		2022	
	Износ (у мил. динара)	Број пр. друштава у стечају и ликвидацији	Износ (у мил. динара)	Број пр. друштава у стечају и ликвидацији
1. Губитак	1.004.890	3.235	1.329.347	3.533
2. Губитак изнад висине капитала	746.007	2.232	1.013.833	2.533

Привредна друштва у стечају и ликвидацији су на крају 2023. године кумулирала **губитак** од 1.004.890 милиона динара, који је за четвртину мањи од прошлогодишњег. У томе губитак изнад висине капитала износи 746.007 милиона динара и смањен је за 26,4%. Последишно, и стопа изгубљеног капитала на нивоу тих друштава је опала са 352,4% на 309,8%. Укупан губитак је евидентиран код 3.235 друштава, док су њих 2.232 исказала губитак изнад висине капитала.

На нарушену дугорочну финансијску равнотежу код друштва у стечају и ликвидацији указује **негативан нето обртни капитал** у вредности од 656.149 милиона динара, с тим да је он за 29,1% смањен у поређењу са претходном годином. Истовремено, тим друштвима је недостајало 720.459 милиона динара дугорочног капитала за финансирање целокупне сталне имовине и залиха, што је за 27,4% мање него претходне године и чини четвртину недостајућег капитала целе привреде.

II ПОСЛОВАЊЕ УСТАНОВА

Установе у Републици Србији су и током 2023. године пословале профитабилно, увећавши број запослених, док је њихова финансијска структура благо ослабљена у односу на претходну годину.

1. БРОЈ УСТАНОВА И БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ

Од 2.022 установе које су крајем 2023. године обављале делатност ради стицања добити и биле у обавези да примењују закон који уређује рачуноводство, редован годишњи финансијски извештај Агенцији за привредне регистре је доставило њих 1.558. Прелиминарном збирном обрадом обухваћени су извештаји за **1.536 установа** (1.563 за претходну годину) и њихови подаци чине основ за даљу анализу.

Установе су запошљавале укупно **42.722 радника**, што на годишњем нивоу представља раст за 956 радника или 2,3%.

Делатност установа одвијала се у оквиру 15 сектора, с тим да их је највише пословало у секторима Р-Образовање (541 или 35,2%), G-Трговина на велико и мало... (494 или 32,2%) и Q-Здравствена и социјална заштита (369 или 24,0%).

У поменутих секторима је био и највећи број запослених, и то у G-Трговина на велико и мало... 14.655 или 34,3%, Р-Образовање 9.853 или 23,1% и Q-Здравствена и социјална заштита 9.282 или 21,7% радника.

2. ФИНАНСИЈСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ УСТАНОВА

2.1 РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА УСТАНОВА

Установе су током 2023. године оствариле **укупне приходе** од 284.443 милиона динара, при чему су они порасли за 10,7% у поређењу са претходном годином. С друге стране, **укупни расходи** износе 270.356 милиона динара, уз нешто бржи раст - од 11,6%.

У структури укупних прихода доминирају пословни приходи, са износом од 278.835 милиона динара, а они су повећани за 11,7%. Слично је и на страни расхода, где пословни расходи износе 266.213 милиона динара и већи су за 11,3%. Последично, установе су обављањем **пословних активности** оствариле **позитиван резултат** од 12.622 милиона динара, што је за 21,2% више од прошлогодишњег.

Табела 30: Структура прихода, расхода и резултата установа

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2023	2022	
Пословни приходи	278.835	249.625	111,7
Пословни расходи	266.213	239.211	111,3
I Пословни резултат	12.622	10.414	121,2
Финансијски приходи	2.144	2.625	81,7
Финансијски расходи	1.862	1.138	163,6
II Резултат из финансирања	282	1.487	19,0
Приходи из осталих активности	3.464	4.747	73,0
Расходи из осталих активности	2.281	1.930	118,2
III Резултат из осталих активности	1.183	2.817	42,0
Укупни приходи	284.443	256.996	110,7
Укупни расходи	270.356	242.279	111,6
IV Резултат из редовног пословања пре опорезивања	14.087	14.717	95,7
Позитиван нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	180	150	119,9
Негативан нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	254	114	223,3
V Резултат пре опорезивања	14.013	14.753	95,0
VI Нето резултат	11.525	12.537	91,9

Табела 31: Резултати пословања установа

О П И С	ГОДИНА			
	2023		2022	
	Износ (у мил. динара)	Број установа	Износ (у мил. динара)	Број установа
1. Нето добитак	15.002	1.167	14.406	1.193
2. Нето губитак	3.477	260	1.869	244
3. Без исказаног нето резултата	-	109	-	126
Нето резултат	11.525	1.536	12.537	1.563

Финансијски приходи установа износе 2.144 милиона динара и опали су за 18,3% у односу на претходну годину. Насупрот томе, финансијски расходи су порасли за 63,6%, до износа од 1.862 милиона динара, што је и утицало да **позитиван резултат из активности финансирања** буде за 81,0% смањен и сведен на 282 милиона динара.

Приходи од обављања осталих активности исказани су у висини од 3.464 милиона динара и мањи су за 27,0% од прошлогодишњих, док су расходи по том основу увећани за 18,2% и износе 2.281 милион динара. Наведени трендови допринели су да установе забележе **позитиван резултат из осталих активности** у износу од 1.183 милиона динара, који је на годишњем нивоу умањен за 58,0%.

Установе су у 2023. години пословале са **позитивним нето резултатом** од 11.525 милиона динара, а он је за 8,1% мањи него претходне године. Нето добитак је остварен у укупном

износу од 15.002 милиона динара, већем за 4,1%, при чему је позитивно пословало 1.167 установа. С друге стране, нето губитак на укупном нивоу износи 3.477 милиона динара и повећан је за 86,0%, а исказало га је 260 установа. Нето резултат није исказало 109 установа.

2.2 ПОСЛОВНА ИМОВИНА И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА УСТАНОВА

Пословна имовина установа на крају 2023. године износи 199.026 милиона динара и увећана је за 5,6% у односу на претходну годину.

У структури пословне имовине стална имовина учествује са 86.132 милиона динара и бележи раст од 5,9% на годишњем нивоу. Од тога, инвестиције у некретнине, постојења и опрему чине 70.664 милиона динара и порасле су за 8,3%.

Табела 32: Структура пословне имовине установа

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2023	2022	
А. Уписани а неуплаћени капитал	20	13	150,8
Б. Стална имовина	86.132	81.308	105,9
Нематеријална имовина	6.463	6.719	96,2
Некретнине, постројења и опрема	70.664	65.273	108,3
Биолошка средства	115	117	98,7
Дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања	8.628	8.533	101,1
Дугорочна активна временска разграничења	262	666	39,3
В. Одложена пореска средства	913	994	91,8
Г. Обртна имовина	111.961	106.202	105,4
Залихе	35.542	33.111	107,3
Потраживања по основу продаје	18.917	21.160	89,4
Остала краткорочна потраживања	8.795	8.830	99,6
Краткорочни финансијски пласмани	11.929	10.434	114,3
Готовина и готовински еквиваленти	29.651	27.871	106,4
Краткорочна активна временска разграничења	7.128	4.795	148,6
Д. Укупна актива = Пословна имовина	199.026	188.517	105,6

Обртна имовина је исказана у вредности од 111.961 милион динара, већој за 5,4% у поређењу са претходном годином. Највећим делом се односи на залихе (35.542 милиона динара), готовину и готовинске еквиваленте (29.651 милион динара), потраживања по основу продаје (18.917 милиона динара) и краткорочне финансијске пласмане (11.929 милиона динара). Осим потраживања по основу продаје која су мања од прошлогодишњих (10,6%), улагања у све друге поменуте позиције су повећана (7,3%, 6,4% и 14,3% респективно).

Установе су поседовале **капитал** вредан 87.279 милиона динара, који је увећан за 6,4% на годишњем нивоу.

Истовремено, њихове **укупне обавезе**, као преовлађујући извор финансирања, бележе уједначен раст и износе 116.096 милиона динара. Установе су се већим делом краткорочно задуживале, при чему су краткорочна резервисања и краткорочне обавезе исказани у висини од 79.125 милиона динара и знатно брже су расли од дугорочних (10,9% наспрам 2,4%).

Табела 33: Структура извора финансирања установа

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2023	2022	
А. Капитал	87.279	82.017	106,4
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	31.051	30.314	102,4
Дугорочна резервисања	3.425	3.259	105,1
Дугорочне обавезе	27.165	26.695	101,8
Дугорочна пасивна временска разграничења	461	360	128,3
В. Одложене пореске обавезе	289	300	96,5
Г. Дугорочни одложени приходи и примљене донације	5.632	7.219	78,0
Д. Краткорочна резервисања и краткорочне обавезе	79.125	71.323	110,9
Краткорочна резервисања	151	118	127,9
Краткорочне финансијске обавезе	15.683	12.888	121,7
Примљени аванси, депозити и кауције	4.472	3.996	111,9
Обавезе из пословања	39.685	36.190	109,7
Остале краткорочне обавезе	10.408	10.414	99,9
Краткорочна пасивна временска разграничења	8.726	7.716	113,1
Ђ. Губитак изнад висине капитала	4.349	2.657	163,7
Е. Укупна пасива	199.026	188.517	105,6

Пословну 2023. годину установе су завршиле уз **укупан губитак** од 17.387 милиона динара, који је за 25,4% већи него претходне године. На губитак изнад висине капитала односи се 4.349 милиона динара, што је раст од 63,7%. Укупан губитак је исказало 518 установа, при чему је он код њих 265 био већи од висине капитала.

Установе су током 2023. године успоставиле дугорочну финансијску равнотежу исказавши **позитиван нето обртни капитал** од 33.459 милиона динара, с тим да је он смањен за 5,9% у поређењу са прошлогодишњим. За разлику од претходне године када су из дугорочних извора поред сталне имовине могле у потпуности да финансирају и залихе, у 2023. години им је за финансирање залиха недостајало 2.083 милиона динара дугорочног капитала.

Табела 34: Укупни губици установа

О П И С	ГОДИНА			
	2023		2022	
	Износ (у мил. динара)	Број установа	Износ (у мил. динара)	Број установа
1. Губитак	17.387	518	13.865	511
2. Губитак изнад висине капитала	4.349	265	2.657	264

III ПОСЛОВАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИКА

Током 2023. године предузетници су успешно пословали, остваривши раст профитабилности и повећање укупног броја запослених, уз јачање финансијских капацитета.

1. БРОЈ ПРЕДУЗЕТНИКА И БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ

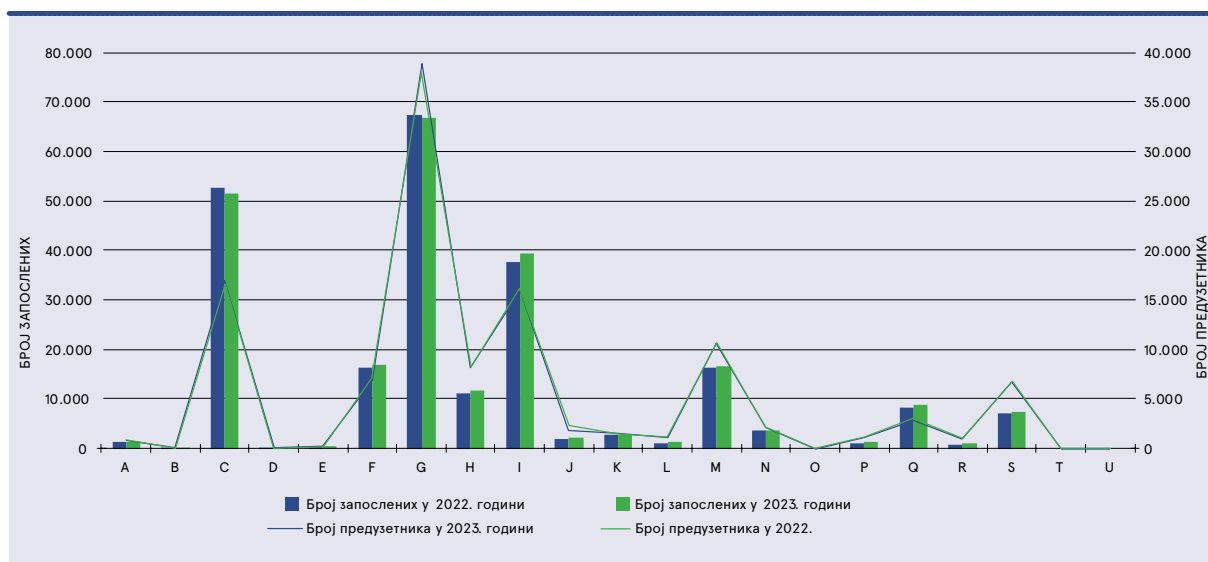
Од укупно 119.684 предузетника⁷ који су током 2023. године пословне књиге водили по систему двојног књиговодства и редован годишњи финансијски извештај доставили Агенцији за привредне регистре, прелиминарном збирном обрадом података, у складу с прописима, обухваћено је **117.115 предузетника**. Код тих предузетника било је запослено **233.094 радника** (у 2022. години 116.427 предузетника са 230.325 радника) и подаци из њихових извештаја чине основ за даљу анализу.

Гледано са аспекта делатности, предузетници су били најбројнији у оквиру неразмњљивих сектора, у којима их

је пословало 99.360 или 84,8%, а у тим секторима су запошљавали и највећи број радника - 179.635 или 77,1%.

Када је реч о појединим секторима, предузетници су били најзаступљенији у секторима G-Трговина на велико и мало... (32,4% предузетника и 28,6% радника), С-Прерађивачка индустрија (14,2% предузетника и 22,1% радника), I-Услуге смештаја и исхране (13,8% предузетника и 16,9% радника) и М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (9,1% предузетника и 7,1% радника).

Графикон 15: Број предузетника и запослених према секторима

2. ФИНАНСИЈСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ ПРЕДУЗЕТНИКА

2.1 РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА ПРЕДУЗЕТНИКА

Предузетници су у 2023. години остварили **укупне приходе** од 1.380.268 милиона динара и **укупне расходе** од 1.282.481 милион динара, који су увећани за 5,1% односно 4,4% у односу на претходну годину.

Укупни приходи предузетника углавном су реализовани обављањем пословних активности, при чему њихови пословни приходи износе 1.359.542 милиона динара и порасли су за 5,0%. У томе преовлађују приходи од продаје робе (732.293 милиона динара) и приходи од продаје производа и услуга (607.807 милиона динара). На страни расхода доминирају

пословни расходи са 1.259.747 милиона динара, уз годишњи раст од 4,2%. Они су претежно генерисани издвајањима за набавну вредност продате робе (565.325 милиона динара), затим за трошкове материјала, горива и енергије (295.678 милиона динара), као и за трошкове зарада, накнада зарада и остале личне расходе (202.374 милиона динара). У сегменту обављања примарне делатности предузетници су остварили **позитиван пословни резултат** од 99.795 милиона динара, који је на годишњем нивоу повећан за 16,5%.

Финансијски приходи исказани су у износу од 6.807 милиона динара и увећани су за 5,1%, а главним делом се односе на позитивне курсне разлике (4.549 милиона динара) и остале

⁷ Према Закону о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС”, бр. 24/2001... и 6/2024) предузетници воде пословне књиге по систему простог или двојног књиговодства у складу са законом који уређује рачуноводство

Табела 35: Структура прихода, расхода и резултата предузетника

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2023	2022	
Пословни приходи	1.359.542	1.294.410	105,0
Пословни расходи	1.259.747	1.208.759	104,2
I Пословни резултат	99.795	85.651	116,5
Финансијски приходи	6.807	6.474	105,1
Финансијски расходи	7.204	5.700	126,4
II Резултат из финансирања	-398	773	n/a
Приходи из осталих активности	13.920	12.647	110,1
Расходи из осталих активности	15.530	14.254	109,0
III Резултат из осталих активности	-1.610	-1.607	100,2
Укупни приходи	1.380.268	1.313.530	105,1
Укупни расходи	1.282.481	1.228.714	104,4
IV Резултат из редовног пословања пре опорезивања	97.787	84.817	115,3
Позитиван нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	244	183	133,5
Негативан нето ефекат на резултат по основу добитка пословања које се обуставља, промена рачуноводствених политика и исправки рачуноводствених грешака	498	343	144,9
V Резултат пре опорезивања	97.533	84.656	115,2
VI Нето резултат	67.903	59.677	113,8

финансијске приходе (1.882 милиона динара). Финансијски расходи бележе знатно бржи раст, те су достигли 7.204 милиона динара, што је за 26,4% више него претходне године. Њиховом порасту највише су допринели расходи камата (4.120 милиона динара), који су повећани за 45,2%, а значајан део чине и негативне курсне разлике (2.192 милиона динара). Услед поменутих тенденција, предузетници су исказали **губитак из финансирања** од 398 милиона динара, за разлику од претходне године када су забележили добитак (773 милиона динара).

Приходи по основу обављања осталих активности износе 13.920 милиона динара и већи су за 10,1% од прошлогодишњих, док су расходи по том основу приказани у висини од 15.530 милиона динара, уз нешто спорији раст (9,0%). Последице, предузетници су евидентирали **губитак из осталих активности** од 1.610 милиона динара, који је остао готово на истом нивоу као и претходне године.

Укупна пословна активност предузетника махом се одвијала у оквиру неизменљивих сектора у којима је генерисано 79,2% укупних прихода и 79,0% укупних расхода (1.092.615 милиона динара односно 1.013.404 милиона динара). Посматрано према појединим секторима водећи је сектор G-Трговина на велико и мало... у коме је остварено 44,5% (613.758 милиона динара) укупних прихода и 46,0% (590.188 милиона динара) укупних расхода, уз раст од 3,7% односно 3,3%. Поред њега, издваја се и сектор С-Прерађивачка индустрија, који је генерисао скоро петину укупних прихода и укупних расхода (269.063 милиона динара односно 251.774 милиона динара), при чему су они опали за 2,9% односно 3,7%.

Као и претходних година, предузетници су и у 2023. години пословали профитабилно, остваривши **позитиван нето резултат** од 67.903 милиона динара, који је за 13,8% већи на годишњем нивоу. Укупан нето добитак у износу од 81.787 милиона динара, увећаном за 14,8%, бележи 83.011 предузет-

Табела 36: Резултати пословања предузетника

О П И С	ГОДИНА			
	2023		2022	
	Износ (у мил. динара)	Број предузетника	Износ (у мил. динара)	Број предузетника
1. Нето добитак	81.787	83.011	71.259	83.149
2. Нето губитак	13.884	24.619	11.582	24.492
3. Без исказаног нето резултата	-	9.485	-	8.786
Нето резултат	67.903	117.115	59.677	116.427

ника, док је нето губитак од 13.884 милиона динара, повећан за 19,9% и исказало га је њих 24.619. Нето резултат није приказало 9.485 предузетника.

Раст профитабилности присутан је и код неразмљивих и код размљивих сектора (14,6% односно 10,9%), с тим да је на нивоу неразмљивих сектора остварено 78,4% или 53.211 милиона динара укупног добитка предузетника. Посматрано према појединим секторима, сви су забележили позитиван резултат, а у томе предњаче сектори Г-Трговина на велико и мало... (18.781 милион динара или 27,7%), С-Прерађивачка индустрија (13.630 милиона динара или 20,1%) и М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (10.336 милиона динара или 15,2%), код којих је евидентиран раст добитка (15,6%, 10,9% и 11,4% редом).

2.2 ПОСЛОВНА ИМОВИНА И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ПРЕДУЗЕТНИКА

Пословна имовина предузетника, на крају 2023. године, износи 691.597 милиона динара и увећана је за 9,5% у поређењу са претходном годином.

Нешто више од четвртине пословне имовине уложено је у сталну имовину, чија је вредност на годишњем нивоу порасла за 12,2%, на 189.482 милиона динара, и углавном је чине некретнине, постројења и опрема (182.235 милиона динара).

Обртна имовина исказана је у износу од 501.796 милиона динара, који је за 8,5% већи у односу на претходну годину. Највећим делом се односи на залихе (215.636 милиона динара), потраживања по основу продаје (126.637 милиона динара) и готовину и готовинске еквиваленте (104.789 милиона динара).

Капитал предузетника је, на крају 2023. године, имао вредност од 305.085 милиона динара, што је за 15,3% више него претходне године. Већи део укупних извора финансирања обезбедили су позајмљивањем, тако да њихове **укупне обавезе** износе 407.344 милиона динара и порасле су за 5,3%. При томе, преовлађује краткорочно задужевање, с тим да највећи удео имају обавезе према добављачима – 191.340 милиона динара и краткорочне финансијске обавезе – 72.324 милиона динара.

Позитивне тенденције у начину финансирања настављене су и током 2023. године, тако да је учешће сопственог капитала у укупним изворима финансирања порасло са 37,8% на 41,1%, а степен укупне задужености је опао са 1,58 на 1,43.

Пословна имовина и капитал претежно су сконцентрисани код предузетника који су пословали у оквиру неразмљивих сектора, на које се односи 73,3% односно 72,2%. Гледано према појединим секторима, нешто више од трећине финансијских капацитета ангажовао је сектор Г-Трговина на велико и мало... (235.379 милиона динара пословне имовине и 104.604 милиона динара капитала), а са четвртином

Табела 37: Структура пословне имовине предузетника

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2023	2022	
А. Уписани а неуплаћени капитал	0	0	п/а
Б. Стална имовина	189.482	168.811	112,2
Нематеријална имовина	4.206	1.258	334,3
Некретнине, постројења и опрема	182.235	164.676	110,7
Биолошка средства	377	366	103,1
Дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања	2.072	1.919	107,9
Дугорочна активна временска разграничења	592	592	99,9
В. Одложена пореска средства	319	300	106,4
Г. Обртна имовина	501.796	462.615	108,5
Залихе	215.636	209.527	102,9
Потраживања по основу продаје	126.637	116.724	108,5
Остала краткорочна потраживања	34.870	31.531	110,6
Краткорочни финансијски пласмани	13.420	11.155	120,3
Готовина и готовински еквиваленти	104.789	87.992	119,1
Краткорочна активна временска разграничења	6.444	5.687	113,3
Д. Укупна актива = Пословна имовина	691.597	631.726	109,5

Табела 38: Структура извора финансирања предузетника

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2023	2022	
A. Капитал	305.085	264.563	115,3
B. Дугорочна резервисања и обавезе	52.848	50.664	104,3
Дугорочна резервисања	2.312	2.171	106,5
Дугорочне обавезе	48.691	48.184	101,1
Дугорочна пасивна временска разграничења	1.846	309	596,6
B. Одложене пореске обавезе	208	167	124,4
Г. Дугорочни одложени приходи и примљене донације	1.167	841	138,8
Д. Краткорочна резервисања и краткорочне обавезе	353.121	335.240	105,3
Краткорочна резервисања	475	484	98,1
Краткорочне финансијске обавезе	72.324	74.153	97,5
Примљени аванси, депозити и кауције	26.075	24.426	106,8
Обавезе из пословања	191.340	178.105	107,4
Остале краткорочне обавезе	58.558	54.507	107,4
Краткорочна пасивна временска разграничења	4.348	3.565	122,0
Ђ. Губитак изнад висине капитала	20.832	19.749	105,5
Е. Укупна пасива	691.597	631.726	109,5

капацитета располагао је сектор С-Прерађивачка индустрија (171.220 милиона динара пословне имовине и 78.978 милиона динара капитала).

Укупан губитак предузетника, на крају 2023. године, износи 40.700 милиона динара и порастао је за 10,5% у поређењу са

претходном годином. Преко половине тог износа чини губитак изнад висине капитала (20.832 милиона динара), који је увећан за 5,5%. При томе, стопа изгубљеног капитала на нивоу предузетника је смањена, са 13,1% на 12,5%. Укупан губитак је исказало 40.226 предузетника, с тим да је код њих 21.766 он превазишао вредност капитала.

Табела 39: Укупни губици предузетника

О П И С	ГОДИНА			
	2023		2022	
	Износ (у мил. динара)	Број предузетника	Износ (у мил. динара)	Број предузетника
1. Губитак	40.700	40.226	36.845	39.779
2. Губитак изнад висине капитала	20.832	21.766	19.749	22.122

Губитак су претежно кумулирали предузетници из неразмљивих сектора, у којима је исказано 81,2%. Од појединих сектора највише губитка носе сектори Г-Трговина на велико и мало... (11.205 милиона динара или 27,5%), I-Услуге смештаја и исхране (7.636 милиона динара или 18,8%) и С-Прерађивачка индустрија (7.166 милиона динара или 17,6%).

Предузетници су на крају 2023. године исказали **позитиван нето обртни капитал** од 148.787 милиона динара, што је

за 16,7% више него претходне године. Истовремено, за оптимално финансирање постигнутог обима пословања односно за финансирање и сталне имовине и залиха недостајао им је дугорочни капитал у износу од 66.850 милиона динара, који је за 18,5% мањи од прошлогодишњег.

Нешто изнад три четвртине позитивног нето обртног капитала (112.972 милиона динара) односи се на предузетнике из неразмљивих сектора, а они су приказали и 73,6%

Графикон 16: Учешће предузетника из сектора С –Прерађивачка индустрија у укупним перформансама свих предузетника

Графикон 17: Учешће предузетника из сектора G –Трговина на велико и мало у укупним перформансама свих предузетника

укупног недостајућег дугорочног капитала предузетника. Највећи износ позитивног нето обртног капитала исказан је у секторима G–Трговина на велико и мало... (77.309 милиона динара), С–Прерађивачка индустрија (34.569 милиона динара) и М–Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (12.465 милиона динара). Дугорочна финансијска равнотежа није успостављена у три сектора: L–Пословање некретнинама (555 милиона динара), I–Услуге смештаја и

исхране (101 милион динара) и D–Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (36 милиона динара), у којима је негативан нето обртни капитал смањен на годишњем нивоу. Највише дугорочног капитала за покриће залиха је недостајало секторима G–Трговина на велико и мало... (45.908 милиона динара), С–Прерађивачка индустрија (16.407 милиона динара) и I–Услуге смештаја и исхране (9.437 милиона динара).

СПИСАК ТАБЕЛА И ГРАФИКОНА

I Табеле

1. Основни макроекономски показатељи
2. Структура прихода, расхода и резултата привредних друштава
3. Резултати пословања привредних друштава
4. Показатељи профитабилности на нивоу привреде
5. Структура пословне имовине привредних друштава
6. Структура извора финансирања привредних друштава
7. Укупни губици привредних друштава
8. Структура прихода, расхода и резултата разменљивих и неразменљивих сектора
9. Структура прихода, расхода и резултата појединих разменљивих сектора
10. Структура прихода, расхода и резултата појединих неразменљивих сектора
11. Структура пословне имовине разменљивих и неразменљивих сектора
12. Структура извора финансирања разменљивих и неразменљивих сектора
13. Структура пословне имовине појединих разменљивих сектора
14. Структура пословне имовине појединих неразменљивих сектора
15. Структура извора финансирања појединих разменљивих сектора
16. Структура извора финансирања појединих неразменљивих сектора
17. Структура прихода, расхода и резултата према величини привредних друштава
18. Структура пословне имовине према величини привредних друштава
19. Структура извора финансирања према величини привредних друштава
20. Структура прихода, расхода и резултата јавних предузећа
21. Резултати пословања јавних предузећа
22. Структура пословне имовине јавних предузећа
23. Структура извора финансирања јавних предузећа
24. Укупни губици јавних предузећа
25. Структура прихода, расхода и резултата привредних друштава у стечају и ликвидацији
26. Резултати пословања привредних друштава у стечају и ликвидацији
27. Структура пословне имовине привредних друштава у стечају и ликвидацији

28. Структура извора финансирања привредних друштава у стечају и ликвидацији
29. Укупни губици привредних друштава у стечају и ликвидацији
30. Структура прихода, расхода и резултата установа
31. Резултати пословања установа
32. Структура пословне имовине установа
33. Структура извора финансирања установа
34. Укупни губици установа
35. Структура прихода, расхода и резултата предузетника
36. Резултати пословања предузетника
37. Структура пословне имовине предузетника
38. Структура извора финансирања предузетника
39. Укупни губици предузетника

II Графициони

1. Број привредних друштава и запослених према секторима
2. Број привредних друштава и запослених према величини привредних друштава
3. Структура пословних прихода привредних друштава
4. Структура пословних расхода привредних друштава
5. Структура пословне имовине привредних друштава
6. Структура извора финансирања привредних друштава
7. Укупни и пословни приходи према секторима
8. Укупни и пословни расходи према секторима
9. Пословна имовина према секторима
10. Укупни приходи привредних друштава према величини
11. Учешће великих привредних друштава у перформансама привреде
12. Пословна имовина према величини привредних друштава
13. Учешће јавних предузећа у перформансама привреде у 2023. и 2022. години
14. Учешће привредних друштава у стечају и ликвидацији у перформансама привреде
15. Број предузетника и запослених према секторима
16. Учешће предузетника из сектора С-Прерађивачка индустрија у перформансама свих предузетника
17. Учешће предузетника из сектора G-Трговина на велико и мало... у перформансама свих предузетника

Република Србија
Агенција за
привредне регистре